ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

1993 йил 28 сентябрь
СЕШАНБА
№ 112 (5.553).
СОТУВДА ЭРКИН НАРХДА.

Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-сиёсий газетаси • 1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ислом КАРИМОВ:

«АМАЛИЙ ИШГА ЎТАДИГАН ПАЙТ КЕЛДИ!»

Ҳамдўстлик давлатлари бошлиқларининг Москвадаги учрашуви якунлашини бир қанча ахборот маҳкамалари қисқа қилиб, «Кутилган натижага эришилди!» деб таърифлади. Бунда, аввало иқтисодий иттифоқ тузилиши тўғрисидаги шартноманинг имзолангани кўзда тутилади. Маълумки, бу муҳим ҳужжатга тўққизта мустақил давлат бошлиқлари имзо чекди. Украина билан Туркманистон эса унга шартли аъзо сифатида кирди.

Бироқ кўпгина кузатувчилар Москва учрашуви натижаларини собиқ Иттифоқнинг қайтадан вужудга келиши, деб баҳоладилар. Лекин бундай эмас. Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоев мухбирингиз саволига жавобан бундай деди:

— Ҳаётнинг ўзи бизни, муболағасиз айтиш мумкинки, шундай шартномани қабул қилишга мажбур этди. Бу ўринда гап СССРни қайтадан тузиш тўғрисида бораётгани йўқ ва бу ҳақда сўз бўлиши мумкин ҳам эмас. Мамлакатларимиз ва халқларимиз барча ваколатларини яна қандайдир марказга топшириш учун мустақилликни қўлга киритгани йўқ. Бир нарсани алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиман. Ўзбекистон билан Қозоғистоннинг сифат жиҳатидан янги иқтисодий зонани барпо этишга доир саъй-ҳаракатлари муваффақият билан якунланди. Маълумки, Алматидаги июль учрашуви чоғида биз Ислом Каримов билан биргаликда божхона қоидаларини анча соддалаштириб, тўла маънодаги рубль зонасини вужудга келтириш учун барча шарт-шароитни яратадиган ҳужжатни ишлаб чиқишни таклиф қилган эдик. Пировард натижада соғлом фикр ғолиб чиқди. Иқтисодий иттифоқ тузиш тўғрисидаги шартнома мустақил давлатлар ҳамдўстлиги бошлиқларининг учрашувида қабул қилинган барча ҳужжатлар орасида энг муҳими эканига ишончим комил.

Москва учрашувида делегациялар бошлиқлари муҳокамасига ўн саккизта масала қўйилган эди. Учрашув тез тугаганига қарамай, ўн олтита ҳужжат имзоланди. Мутахассисларнинг фикрича, бу — экспертлар самарали ишлагани натижасидир. Маълумки, улар иқтисодий иттифоққа доир шартнома хусусида бир неча ҳафта ишладилар. Хуллас, илгари ягона концепцияни ишлаб чиқишга имкон бермаган барча зиддиятлар бартараф этилди. Украина билан Туркманистон тўғрисида гапирадиган бўлсак, улар асосан субъектив сабабларга кўра ҳамжамиятга ҳар жиҳатдан тўла ҳуқуқли аъзо бўлиб қўшилмади.

Леонид Кравчукка бир қанча сиёсий партия ва ҳаракатлар, айниқса, миллий яккаланишни ўзининг сиёсий мақсади деб эълон қилган «Рух» қатъий қаршилик кўрсатмоқдаки, бу ҳол учрашувдан олдин ҳам маълум эди. Туркманистондаги вазият эса бошқача. У ерда иқтисодий тангликдан табиий бойликлар, хусусан нефть ва газ ҳисобига чиқишга умид боғлаб, ўзларини гўё иккинчи Қувайт деб ҳисоблашмоқда.

Москва учрашувининг яна бир муҳим жиҳати бор. Россияда ҳокимиятларнинг бир-бирига қарама-қарши туриши 24 сентябрь арафасида олий даражадаги кенгашни ўтказишни шубҳа остига қўйди. Лекин Борис Ельцин журналистлар билан суҳбатда барча уйдирмаларни рад этди. Борис Николаевич ўзини Кремлда ва ҳужжатлар имзоланган «Президент-отел»да айниқса дадил тутди. У мезбон сифатида журналистларга бундай деди:

— Ижроия ҳокимияти билан қонун чиқарувчи ҳокимиятнинг бир неча ойлардан буён бир-бирига қарама-қарши туриши барҳам топди. Парламентнинг ғалаён чиқариб, халқни оёққа турғизишга уриниши беҳуда кетди. Мамлакат аниқ маромда яшамоқда. Ҳамма саноат корхоналари ишлаб турибди, далалардаги ҳосил йиғиштириб олинмоқда. Иқтисодий иттифоқ тўғрисидаги шартноманинг имзоланиши ҳамдўстликдаги барча мамлакатлар учун яхши истиқболлар очиб беради. Россия пойтахтидаги учрашув буни яққол тасдиқлади!

Озарбойжон раҳбари Ҳайдар Алиев Москвада катта қизиқиш уйғотди. Бу тажрибали сиёсатчи Озарбайжон парламенти республиканинг МДҲ таркибига қўшилиши ҳақидаги қарорни аксарият кўпчилик овоз билан қабул қилишига эришди. Москвада у журналистлар билан учрашишдан тийилди. Шунга қарамай, қисқа баёнотда унинг тутган йўли яққол кўзга ташланди: «ҳозирги пайтда иқтисодий ва сиёсий жиҳатдан яккаланиб яшаш мумкин эмас. Бу йўл яхшиликка олиб бормайди. Шу сабабли биз мустақил давлатлар ҳамдўстлигини ўзаро муносабатларимиз кўп йиллардан буён давом этаётган ишончли ҳамкорларимиз деб биламиз».

Учрашувда қатнашган бошқа делегация бошлиқларининг тутган йўли қандай эди? Беларусь парламентининг бошлиғи Станислав Шушкевич иқтисодий иттифоқ тўғрисидаги шартномага имзо чекиб, республиканинг ўз валютасини жорий этишни талаб қилаётган мухолифатнинг барча далилларини чиппакка чиқарди. Молдова бошлиғи Мирча Снегур кўп гапирмади, лекин у ҳам янги иқтисодий иттифоқни тузиш ғоясини ҳеч иккиланмай қўллаб-қувватлади. Тожикистон Олий Кенгашининг Раиси Имомали Раҳмоновнинг фикри эса равшан: Тожикистон — Афғонистон чегарасидаги можаролар давом этаётган ҳозирги мураккаб сиёсий ва иқтисодий вазиятда бу мамлакат муаммони ёлғиз ҳал эта олмайди. Бунинг устига, Москвада кўрилган бир неча масала, хусусан Россия, Қозоғистон, Қирғизистон, Ўзбекистон ҳамда Тожикистоннинг бирлашган мудофаа кучларини тузиш тўғрисидаги масала ҳам унга бевосита алоқадор эди. Бу мамлакатга ёрдам жамғармасини тузиш тўғрисида ҳам қарор қабул қилинди...

(Давоми 2-бетда).

ПРЕЗИДЕНТ НЬЮ-ЙОРККА ЖЎНАБ КЕТДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 26 сентябрь куни Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг навбатдаги сессиясида иштирок этиш учун Нью-Йоркка жўнаб кетди.

Тошкент тайёрагоҳида Ислом Каримовни республика Бош вазири А. Муталов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Олий Кенгаш Раисининг ўринбосари Э. Халилов, Президентнинг давлат маслаҳатчилари М. Умурзоқов, Т. Алимов, А. Азизхўжаев, Тошкент шаҳри ҳокими А. Фозилбеков ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолди.

Президентни кузатувчилар орасида Америка Қўшма Штатларининг Ўзбекистон Республикасидаги фавқулодда ва мухтор элчиси Генри Лии Кларк ҳам бор эди.

(ЎзА).

МАВСУМ ТАЛАБИ: ЮКСАК СУРЪАТ, АЪЛО СИФАТ

Деҳқонлар учун «ғалвир сувдан кўтариладиган пайт» келди. Жорий йилда пахтадан салмоқли хирмон уюшга аҳд қилган Поп райони миришкорлари йиғим-теримни тобора қизитишяпти. Катта карвонда «Ғурумсарой» давлат хўжалиги заршунослари пешқадамлик қилмоқда. «Қўштепа» жамоа хўжалиги ва «Поп» давлат хўжалиги пахтакорлари ҳам етиштирилган ҳосилни ёғин-сочинли кунга қолдирмай қисқа муддатларда йиғиштириб олиш учун барча имкониятлардан фойдаланиб ишламоқдалар.

СУРАТЛАРДА: (чапдан) «Қўштепа» жамоа хўжалиги бошқаруви раиси Ғ. Қўчқоров ва «Поп» давлат хўжалиги директори Й. Қўлдошевлар ўзаро суҳбатда. Ўнгдаги суратда эса пахта карвонини кўриб турибсиз.

П. АКБАРОВ олган суратлар.

МАНФААТДОРЛИК — ИШГА ҚАНОТ

Репортаж.

Жарқўрғон райони ҳокими Алимқул Раҳимовнинг бугунги иш куни қувончли воқеа билан бошланди. У тонгдан Н. Боймуродов номли жамоа хўжалигининг «Гулистон» участкаси томон йўл олди. Бултур йиллик режани хўжаликда биринчи бўлиб уддалаган Лолабой Қувондиқов бошлиқ бригада аъзолари кечадан бошлаб мажбурият ҳисобига оқ олтин топшира бошладилар. 58 гектар майдондан 140 тонна хом ашё топширилди. Унинг ҳаммаси биринчи навларга қабул қилинди. 50 тоннаси эса механизаторлар Соат Омонов, Халил Кенжаевлар улушига тўғри келди. Зулфия Қувондиқова, Хурсанд Абдусамадова, Манзура Омонқулова, Бозоргул Мисировалар мавсум бошлангандан бери ҳар куни хирмонга 120 килограммдан жавоҳир тўкишмоқда. Ҳоким дала бошида кўпмингкилограммчи л а р н и дастлабки ғалаба билан самимий табриклади.

— Мусобақа шартларига кўра режани биринчи бўлиб бажарганлигимиз учун 100 минг сўм пул ва бир бош қўй билан тақдирландик, — дейди қувонч билан бригада етакчиси Л. Қувондиқов. — Илғор теримчиларимиз эса ҳар ўн кунликда минг сўмгача мукофот олишяпти. Бир килограмм пахта учун 25 сўм ҳақ тўлаш жорий этилгач, катта-кичик далага чиқди. Уйма-уй кезиб, теримга даъват этиш учун ҳожат қолмади. Кўриб турганингиздек, далаларда ҳосил чўғи баланд. Гектаридан яна 10 центнердан хом ашё саранжомлаб олишни ният қилдик.

Лолабой ака бошлиқ бригада билан изма-из бораётган Мамарасул Махсумов, республика халқ депутати Аваз Ҳусанов, Раҳматулла Ғуломов бошлиқ бригадалар заршунослари ҳам яна икки-уч кунда зафар маррасини эгаллашади. Жамоа хўжалиги бошқаруви раиси Маматқул Довудов билан биргаликда механизаторлар, теримчилар билан суҳбатлашдик. Хўжалик деҳқонлари жорий йилда 1210 гектар майдонда 4180 тонна ўрнига 5 минг тонналик хирмон бунёд этишмоқчи. Марра эгалланса, ҳосилдорлик 40 центнердан юқори бўлади. Бир гектар майдондан режадагидан ташқари 5 центнердан кўп хом ашё йиғиштириб олинса, унинг иқтисодий нафи ҳам чакки бўлмайди. Деҳқонлар бу йил биринчи марта асосий майдонларда ўрта толали пахта етиштиришга ўтишиб янглишмаган эканлар. Баъзи бригадаларда биринчи теримдаёқ гектаридан 30 центнердан кўпроқ оқ олтин йиғиштириб олинмоқда. Яна камида 10—13 центнергача ҳосил борлиги кўзга яққол ташланиб турибди.

— Жарқўрғонликларни азалдан ипак пахта усталари деб тан олишган. Нега бу йил хўжаликларда асосий майдонларда ўрта толали пахта етиштирилмоқда? — сўрадик Маматқул Довудовдан.

— Бунинг талай сабаблари бор, — дейди раис. — Биринчидан, ҳозир ипак пахта толасига нисбатан ўрта толали пахта толаси харидоргир. Бозор иқтисодиёти шароитида буни ҳисобга олмаслик мумкин эмас. Иккинчидан, ипак пахта билан ўрта толалининг харид баҳоси ўртасидаги тафовут жуда кам. Учинчидан, «Термиз-16» навли ипак пахта илдиз чириш касаллигига чалина бошлади, кўсаклардаги пахта деҳқон чўтидаги ҳосилни босмасдан қўйди. Муҳими, ўрта толали тез очилади. Кўсаклари бўлиқ. Ҳозиргача йиллик режа 45 фоизга уддаланди. Бултур худди шу пайтдагидан қарийб икки минг тонна кўп хом ашё топширдик. Йил бошида машина теримига 700 гектар майдонни ажратган эдик. Теримчиларга тўланадиган ҳақнинг оширилиши катта сафарбарлик кучига эга бўлди. Натижада ҳозир 1,5 минг киши далада меҳнат қилмоқда. Уларнинг ҳар бири ўртача 60 килограммдан хом ашё саранжомлашмоқда. Ҳозир Оқтепа участкасидаги Маҳматулла Ғуломов бошлиқ бригада даласига борамиз. Ўрта толали пахта ҳосили қандай бўлганлигини кўрасиз. Маҳматулла Ғуломовнинг миллати маҳаллий лўли. Унинг ота-боболари қишлоқма-қишлоқ юришиб, кун кўришган. Лекин Маҳматулланинг акаси Иномжон Оқтепага кўчиб келиб, шу ерда ўтроқ бўлиб қолган. У бригадага 10 йил етакчилик қилиб ҳар йили режани ортиғи билан бажарган. Қариндош, дўсту биродарларига эшикма-эшик юришдан кўра ҳалол меҳнат қилинса, албата роҳати, ҳаловати бўлишини тушунтирди. Ўн йилда уларнинг ўз қишлоғи дунёга келди. Шинам уйлар қурилиб, ҳар бир хонадонда енгил автомашина пайдо бўла бошлади. Кўп қатори элга тўй-томоша беришмоқда. Буларнинг ҳаммаси пахтанинг шарофати. Ҳозир ана шу бригадага укаси етакчилик қилаётир. Йигитнинг бахтини қарангки, 53 гектар майдондаги ҳосилни кўриб ақлингиз шошади. Ҳеч ким шу далаларда 30 центнердан зиёд хом ашё йиғиштириб олинган деб ўйламайди. Лўппи очилган чаноқлар, ҳали очилиб улгурмаган кўсаклар жорий йил хирмони деҳқон кутганидан кўп зиёда бўлишидан дарак бераётир.

— Гектаридан сўзсиз 45 центнердан оқ олтин териб оламиз, — дейди бригада бошлиғи — Зарифа Хушвақтова, Зарифа Қултўраева, Олмахон Эшбоевалар ҳар куни 150 килограммдан жавоҳир теришаётир. Ўктам Файзуллаевни айтмайсизми. Мавсум бошидан буён ҳар куни сурункали равишда 200 килограммдан хом ашёни хирмонга тўкаётир.

— Демак, даромад ҳам шунга яраша юқори бўлса керак?

— Албатта, бултур бир сўм асосий иш ҳақига 1 сўму 30 тийиндан қўшимча даромад олганмиз. Бу йил агар 240 тонна пахта топширсак, 34 миллион сўм даромад кўрамиз. Унинг 60 фоизи 40 кишига иш ҳақи сифатида тақсимланади.

Дарҳақиқат, жорий йил ҳосилини тез ва соз йиғиштириб олишда ишловчиларга тўланадиган ҳақнинг оширилганлиги алоҳида аҳамият касб этаётганлигини Тўхта Шобуров номли жамоа хўжалиги далаларидаги жўшқин меҳнатда ҳам яққол кўрдик. Хўжалик районда карвонбоши. Йиллик режа 57 фоизга уддаланган. Ҳар куни қабул пунктига 115 тонна ёки режанинг 2,8 — 3 фоизи миқдорида хом ашё топширилмоқда. Деҳқонлар хом ашёнинг сифатига алоҳида эътибор беришяпти. Боиси 1100 гектар майдондан йиғиштириб олиниши лозим бўлган 3.775 тонна оқ олтиннинг асосий қисми уруғлик ҳисобланади.

Хўжалик бошқаруви раиси Нурхон Хўжановнинг таъкидлашича, ҳеч қачон бу йилгидек далага кўп теримчи чиқмаган. Улар бор ҳосилни шаҳарлик ҳашарчиларсиз ўз кучлари билан йиғиштириб олишга, режани 10 октябргача уддалашга аҳд қилишган. Эргаш Алимардонов, Усмон Арабов, Хўжамберди Усмонов бошлиқ бригадалар аъзолари яна 2—3 кундан сўнг маррани эгаллаб, мажбурият ҳисобига пахта топшира бошлайдилар. Хўжалик бошқаруви ҳамда касаба уюшма қўмитаси жамоалар, участкалар, теримчилар, ҳосилни ташувчилар, хирмонда ишловчилар ўртасида беллашувни ташкил этиб, ғолибларни ҳар ўн кунда тақдирлаб бормоқда.

«Оққўрғон» жамоа хўжалиги, «Сурхон» давлат хўжалигида ҳам мавсум уюшқоқлик билан бормоқда. Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, жарқўрғонликлар жорий йилда 35,5 минг тонна ўрнига 40 минг тонналик хирмон бунёд этиш учун суръатни бўшаштирмаётирлар. Ҳозиргача қабул пунктлари дарвозасидан 12,5 минг тонна ҳосил кирди. Бу бултур худди шу муддатдагидан 4 минг тонна кўпдир. Далаларда ҳосилни йиғиштириб олишда 12 минг киши иштирок этмоқда. Барча хўжаликларда дала шийпонлари, уларнинг қошида мавсумий болалар боғчалари ишлаб турибди. Болалар учун озиқ-овқат маҳсулотларини жамоалар узлуксиз етказиб беришяпти. Хуллас, етиштирилган мўл ҳосилнинг бир чаноғи ҳам қолмасдан хирмонжойларга ташиб келтирилиши учун барча тадбирлар амалга оширилмоқда.

Бахтиёр КЕНЖАБОЕВ.

ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1993 ЙИЛ 27 СЕНТЯБРГА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Вилоятлар	Режадагига нисбатан фоиз ҳисобида: Жами, Бир кунда	Жами, Мавсум бошидан	Шу жумладан машина терими, Бир кунда	Шу жумладан машина терими, Мавсум бошидан
Қорақалпоғистон Республикаси	2.35	18.35.	1.24	4.60
Андижон	1.83	9.52	0:00	0.00
Бухоро	2.93	27.10	0.47	1.59
Жиззах	0.27	0.55	0.10	0.19
Қашқадарё	1.85	10.60	0.80	3.14
Навоий	1.19	6.75	0.00	0.00
Наманган	1.10	3.47	0.00	0.00
Самарқанд	0.21	0.46	0.00	0.00
Сурхондарё	2.73	32.39	1.74	9.71
Сирдарё	0.11	0.39	0.00	0.00
Тошкент	0.41	2.55	0.00	0.00
Фарғона	2.25	13.10	0.12	0.36
Хоразм	2.99	37.63	0.21	0.58
Ўзбекистон Республикаси бўйича	1.63	13.17	0.40	1.77
1992 йилнинг шу кунида	0.96	6.14	0.16	0.59
Шу жумладан ингичка толали пахта				
Андижон	0.00	0.00	0.00	0.00
Бухоро	0.00	0.00	0.00	0.00
Қашқадарё	0.31	1.23	0.00	0.00
Навоий	0.00	0.00	0.00	0.00
Наманган	0.30	1.75	0.00	0.00
Сурхондарё	2.04	20.16	0.00	0.00
Ўзбекистон Республикаси бўйича	1.63	15.65	0.00	0.00
1992 йилнинг шу кунида	0.58	5.55	0.00	0.00

ХИРМОН ЮКСАЛМОҚДА

Пешку районидаги «Бухоро» жамоа хўжалигининг Насим Аҳмедов бошлиқ бригадасида терим суръати кун сайин ошиб бормоқда. Пайкалларда мўл ҳосил тўпланган. Заршунослар мавжуд 70 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 38 центнердан оқ олтин олиш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Кунлик суръатнинг ошишида кўпмингкилограммчиларнинг улуши катта бўлмоқда. Орзиқул Аюбов, Муҳаммад Аҳмедов, Равшан Тўхтаев, Ҳамдам Тошев, Жамила Ибрагимова, Майрам Аҳмедова, Ойгул Ҳафизоваларнинг ҳар бири кунига 130—150 килограммдан пахта териб хирмонга барака киритишмоқда. Илғор теримчиларнинг ҳар бири мавсумда 7—8 тонна хом ашёни йиғиштириб олишга сўз беришган.

Д. АҲМЕДОВА.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

ҲАРБИЙ ВА МУҚОБИЛ ХИЗМАТНИНГ БЕЛГИЛАНГАН МУДДАТЛАРИНИ ЎТАГАН ШАХСЛАРНИ ҚУРОЛЛИ КУЧЛАР, ЧЕГАРА ВА ИЧКИ ҚЎШИНЛАР САФИДАН БЎШАТИШ ВА ФУҚАРОЛАРНИ НАВБАТДАГИ ҲАРБИЙ ВА МУҚОБИЛ ХИЗМАТГА ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикасининг «Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат ҳақида» ва «Муқобил хизмат ҳақида»ги қонунларига биноан Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Ҳарбий ва муқобил хизматнинг белгиланган муддатларини ўтаган шахслар Ўзбекистон Республикасининг Қуролли Кучлари, чегара ва ички қўшинлари сафидан бўшатилсин.

2. 1993 йил ноябрь-декабрь ойларида Ўзбекистон Республикасининг 1966—1975 йилларда туғилган ва чақириқдан қолдириш ҳуқуқи бўлмаган фуқаролари ҳарбий ва муқобил хизматга чақирилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 23 сентябрь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

З. И. ЕСЕНБОЕВНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАТБУОТИНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛОВЧИ ЖАМҒАРМА БОШҚАРУВИНИНГ РАИСИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Вазирлар Маҳкамаси **қарор қилади:**

Зиёд Исломович **Есенбоев** Ўзбекистон Республикаси матбуотини қўллаб-қувватловчи жамғарма бошқарувининг раиси этиб тайинлансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 24 сентябрь.

ОБ-ҲАВО

Ҳафтанинг аксарият қисмида ҳаво очиқ келади. Фақат дастлабки кунлари тоғли ва тоғ олди минтақаларида ёғингарчилик бўлади. Ҳарорат аста-секин кўтарилиб, кечаси 5—10 даражадан 9—14 даражага, кундузи 19—24 даражадан 26—31 даражага етади. Жанубий вилоятларда ҳарорат 33 даражагача кўтарилади. Ҳафтанинг охирида ҳаводa булут кўпайиб, баъзи районларда ёғингарчилик бўлиши мумкин. Шамолнинг тезлиги секундига 15—20 метрга етади. Ҳарорат бироз пасаяди.

А. РАСТОРГУЕВА,
об-ҳавошунос.

Ислом КАРИМОВ:

«АМАЛИЙ ИШГА ЎТАДИГАН ПАЙТ КЕЛДИ!»

(Боши 1-бетда).

Учрашувда ҳаммадан ҳам Қирғизистон Президенти Асқар Акаевга қийин бўлди. У миллий валюта — сўмни жорий этиб, бу билан Қирғизистонни мустақил давлатлар ҳамдўстлигидан ажратиб қўйди. Бундай вазиятда Асқар Акаев қатъий талаблар қўядиган халқаро валюта жамғармаси ёрдамига ҳамда Россия кредитларигагина умид боғлай олади, холос. Афсуски, Қирғизистон раҳбари учун ўзга йўл йўқ...

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг фикри эса ҳар қачонгидек жуда аниқ ва равшан. Ислом Каримов билан Нурсултон Назарбоев иқтисодий иттифоқ тўғрисидаги шартномани тезроқ ишлаб чиқиш ва қабул қилишга бошқа давлатлар бошлиқларини ундагани ҳозир ҳеч кимга сир эмас.

— Москва учрашувида биз рубль зонасига содиқлигимизни тасдиқладик, — деди Ислом Каримов. — Ҳозирги шароитда айрим қўшниларимизга ўхшаб миллий валютага ўтиш тўғрисида шошма-шошарлик билан қарор қабул қилишга йўл қўйиб бўлмайди. Бундай қарорлар билан обрў топадиган даврлар ўтиб кетди. Амалий иш қиладиган пайт келди. Ўзбекистон қандайдир нафсониятлар туфайли миллионлаб кишиларнинг турмушини қийинлаштириш учун сиёсий истиқлол ва мустақиллик эълон қилган эмас. Тўғри, биз ўз пулимизга аллақачон ўтишимиз мумкин эди. Пайти келиб ўтамиз ҳам. Лекин чинакам иқтисодий мустақилликка эришиш учун вақт керак. Бунда большевикларча, инқилобий йўл тутиб бўлмайди. Бозор иқтисодиётига аста-секин, тадрижий ўтиш, тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришга мўлжалланган сифат жиҳатидан янги тармоқларни барпо этиш — қийинчиликларни бартараф қилишимизга ёрдам беради. Республикадан ташқарига чиқариладиган моллар республикага келтириладиган моллардан анча кўп бўлишига эришмас эканмиз, иқтисодий мустақиллик тўғрисида гапириш мумкин эмас. Қозоғистон Президенти билан биргаликда биз учрашувда 1993 йил намунасидаги пулга тезроқ ўтиш тўғрисидаги масалани қўйдик. Россия томони бу масалада бизни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга ваъда берди.

...МДҲ давлат ва ҳукумат бошлиқларининг навбатдаги учрашуви якунланди. Олдинги барча учрашувлардан фарқли равишда у ғоят самарали бўлди. Сиёсий нафсоният ўрнини ҳозирги вақтда бошқа мамлакатлардан ажралиб, яккаланиб яшаш мумкин эмаслиги идроки эгаллади. Ҳеч бир томон тазйиқ ўтказмайдиган тенг ҳуқуқли, ўзаро манфаатли иқтисодий иттифоқ зарур. Ривожланган Ғарб мамлакатларида шундай иттифоқ мавжуд. Шундай қилиб, бундай иттифоқнинг ҳуқуқий пойдевори яратилди. Лекин у амал қилиши учун, МДҲ мамлакатларининг ўн миллионлаб фуқаролари бу иттифоқнинг самарасини ҳис этишлари учун яна кўп ҳужжатларни имзолаш керак. Лекин буёғи енгил кўчади. Энг муҳими — МДҲ давлатларининг бир-бирига яқинлашиш жараёни бошланди!

Ҳамдўстлик давлатлари бошлиқларининг навбатдаги учрашуви октябрь ойининг охирида Ашгабатда ўтказиладиган бўлди.

Л. ЛЕВИН,
ЎзА махсус мухбири.
Москва.

ҲАЁТИМИЗ ДОРИЛФУНУНИ

Яқинда «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-ширкат қўмитасида Президентимиз И. А. Каримовнинг «Ўзбекистон — бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли» рисоласини ўқиб-ўрганишга бағишланган йиғилиш бўлди. Қўмита раиси, республика Қишлоқ хўжалиги фанлари академияси мухбир аъзоси Расулмат Ҳусанов мазкур китобда баён этилган йўл-йўриқ ва қоидалар, ундан келиб чиқадиган хулоса ҳамда вазифалар тўғрисида батафсил тўхталди.

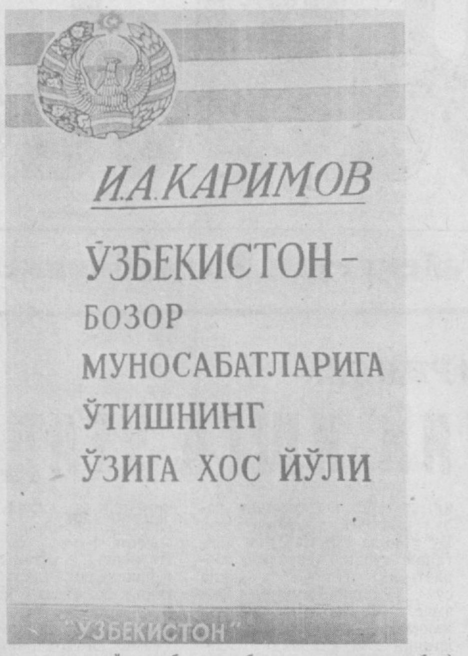

Юртбошимиз олдинги рисолаларида мустақил Ўзбекистон тараққиёти ҳозирги босқичининг ўзига хос хусусиятлари, чинакам демократик давлат барпо этиш тамойиллари, бозор иқтисодиётини вужудга келтириш йўллари, ташқи сиёсий ва иқтисодий алоқаларнинг асосларини чуқур таърифлаб, мамлакатимизни қисқа вақт ичида ривожланган, илғор давлатлар қаторига қўшиш учун қилинадиган ишларни аниқ-равшан кўрсатиб берганди. Истиқлол байрами арафасида чоп этилган «Ўзбекистон — бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли» китоби мантиқан олдингиларнинг давоми бўлди. Республика мустақилликни қўлга киритганига эндигина икки йилдан сал ошди. Лекин шу қисқа фурсат ичида ички ва ташқи сиёсатда, халқ хўжалиги соҳаларида катта ўзгаришлар рўй берди, салмоқли натижалар қўлга киритилди. Бозор иқтисодиёти қарор топаётганига, нарх-наво кўтарилаётганига қарамасдан диёримизда тинч-тотувлик, осойишталик, ижодий меҳнат, яратувчилик муҳити барқарор экан, булар республика раҳбарияти томонидан оқилона, изчил сиёсат юргизилаётгани самарасидир. Мазкур китоб истиқлолнинг ўтган қисқа даврида амалга оширилган ишларни ўзида жамлаган. Бир неча бўлимлардан иборат ушбу рисола ҳаётий тажрибадан олинган мисолларга, пухта, фалсафий мушоҳадаларга бой.

Собиқ Иттифоқ шароитида юртимиз асосан хом ашё базаси эди. Табиийки, мустақил бўлгач, аҳвол ўзгарди. Етиштирилаётган пахта ва бошқа маҳсулотларни ўзимизда қайта ишлаб, четга тайёр ҳолда чиқариш кучаймоқда. Китобда мамлакатимиз келгусида буюк давлат бўлиши учун ҳамма шароит борлиги, имкониятлар мавжудлиги, фақат улардан омилкорлик билан фойдаланиш кераклиги таърифлаб берилган.

Аввало Ўзбекистон ўзининг улкан ер ости бойликларига эгадир. Саховатли заминимиз қаърида ги бу хазинадан самарали фойдаланиб халқимизни тўқ, республикани бадавлат қилиш мумкин. Тупроғимизда етиштирилаётган маҳсулотларни, мавжуд хом ашёларни қайта ишлаб сотиш ҳозиргидан кўра бир неча ўн баравар кўп даромад келтиради.

Китобда давлат асосий ислоҳотчи бўлиши кераклиги олға сурилган. Ўзбекистонда худди шундай сиёсат юргизилмоқда. Натижада ўтказилаётган ислоҳотлар ҳаётда ўз ўрнини топиб, ижобий самаралар бераяпти. Ҳолбуки, бу вазифани ўз ҳолига ташлаб қўйган, ислоҳот тақдири билан қизиқмаётган давлатларда кўзланган мақсадга эришилмаётганлиги собиқ иттифоқнинг баъзи собиқ республикалари — бугунда мустақил мамлакатлар мисолида яққол кўриш мумкин.

Президентимиз бозор иқтисодиётига босқичма-босқич ўтиш ғоясини олға суриб, мамлакатимизни шу йўлдан бошлаб бормоқда. Бунинг моҳияти нима? Маълумки, Ўзбекистон бозорга томон бошқа бирон мамлакатникига ўхшамайдиган ўзига хос йўлдан бораётир. Рисолада Польша, Румыния, Болгария каби давлатларнинг бозорга ўтиш йўллари ҳақида тўхталиб, уларнинг бирортаси бизга тўғри келмаслиги, ўлкамизда қарор топган анъаналар, қадриятлар, аҳоли турмуш тарзи бунга йўл қўймаслиги таъкидланган. Шу боисдан бозор иқтисодиёти босқичма-босқич шаклланмоқда.

Бозорга ўтиш баробарида кучли ижтимоий сиёсат амалга оширилмоқда. Бу ишда катта маъно яширинган. Зеро, республикамизнинг 60 фоиздан зиёд аҳолиси собиқ иттифоқ даврида яшаш тарзининг ўртача меъёридан паст даражада ҳаёт кечираётганди. Бинобарин, ёрдамга муҳтож қатламлар кўп эди. Шунингдек, Ўзбекистон аҳолисининг 49 фоизини ёшлар, нафақахўрлар ташкил этади. Ҳозирги шароитда уларга ҳам моддий ва маънавий кўмак зарур. Президентимиз, республика ҳукумати бундай кишиларни ижтимоий жиҳатдан ўз вақтида пухта ҳимоя қилишга алоҳида эътиборни қаратаяпти. Хоҳлаймизми-йўқми нарх-наво кўтарилиб, бозор талаблари даражасига етаяпти. Аммо республика раҳбарияти ҳар гал нарх оширилишидан олдинроқ ойлик маошларни, стипендиялар ва нафақаларни кўпайтириб бормоқда. Ҳозирга қадар иш ҳақлари 7 марта оширилди.

Биз қанча ва қандай маҳсулот ишлаб чиқаришимизга қарамай қатъий иш ҳақи олишга ўрганиб қолганмиз. Шу одат ҳануз давом этмоқда. Бироқ энди шароит, талаб бошқача. Р Ҳусановнинг айтишича, давлат-ширкат қўмитасини ҳозирги ҳолида бундан буён ҳам сақлаб туриш тўғри эмас.. Унинг тузилишини, иш тартибини ўзгартириш устида изланишлар қилинмоқда. Эндиликда ҳар бир идора, ташкилот чиқараётган товарига, кўрсатаётган хизматига қараб ҳақ олиши лозим.

Мустақиллик янгича ишлашни тақозо этади. Аммо истиқлолга эришганимизга икки йилдан ошган бўлса, ҳамон эскича фикрлайдиган, тўраларча иш юритаётган кишилар ҳам учрайди.

Китоб ташқи дунёга чиқиш, республикадаги ҳар бир корхона хориждаги шериклар билан ҳамкорлик қилиши, иқтисодий ислоҳотнинг устивор йўналишлари, кредит-пул сиёсати хусусида чуқур фикрлар, хулосалар беради. Чет эл билан алоқа қилиш, хориж технологиясини келтириш жаҳон бозорига харидоргир маҳсулотлар чиқаришимизни тезлаштиради. Бўкадаги «Ўзтуркаккуммаш» заводи ташқи ҳамкорликка ёрқин мисол. Бу корхонага Туркиядан асосан технология олиб келинган. Айни вақтда жаҳон андозаси талабларига жавоб берадиган сифатли, арзон маҳсулот чиқарилмоқда.

Йиғилишда сўзга чиққан нотиқлар мазкур рисоланинг чиндан ҳам катта аҳамиятга эгалигини, қайси соҳада ишлашидан қатъий назар ҳар бир киши учун ҳаётий қўлланма эканлигини таъкидладилар. Қўмита бош бошқармасининг бош мутахассиси Жавдат Мустафоев, «Сельхозремонт» фирмаси раисининг ўринбосари Юрий Могилниченко, Тошкент вилояти қишлоқ хўжалигига моддий-техникавий хизмат кўрсатиш ва техниктузатиш бошқармаси бошлиғи Ҳожиакбар Ҳусанов, қўмита бошқарма бошлиғи Ринат Ибрагимов ва бошқалар китоб хусусида ўз фикрмулоҳазаларини билдирдилар.

Эргаш ИБРОҲИМ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

ЯХШИ ТАШАББУС

Гулистонда электр асбоблари, совутгич ускуналари ва саннтария техникасини таъмирлайдиган кичик корхона очилди. 59 нафар киши меҳнат қилаётган бу кичик корхонани шаҳар ҳокимлигининг меҳнат ва ишга жойлаштириш бўлими ташкил этди. Бўлим ходимлари турли корхона ва ташкилотлардан иш жойлари қидириб топишдан ташқари, ўзлари ҳам иш жойлари барпо этишга аҳд қилишди. Яқин орада бинокорлик бўйича хизмат кўрсатувчи яна бир кичик корхона ишлай бошлайди. Мазкур корхона ҳузурида кам даромадли оилалар учун арзон нархларда моллар сотиладиган магазин очиш ҳам мўлжаллаб қўйилди.

Гулистонда иш қидириб юрган 600 га яқин киши рўйхатга олинган. Ҳокимлик бўлими уларни иш билан таъминлаш мақсадида ишлаб чиқаришларда етишмаётган мутахассисларни тайёрлаш курслари ташкил этаётир.

ИШБИЛАРМОН ФЕРМЕРЛАР

Фермер Дадажон Боқижоновнинг кўп тармоқли хўжалигида барпо этилган сув ҳаззасидан тутилган балиқлар яқинда савдога чиқарилди. Марҳамат туманидаги Э. Қаҳҳоров номли давлат хўжалигидан ажраб чиққан бу меҳнат жамоасида атиги 15 киши ишлайди. Улар пахта, озуқа, сабзавот ва мева етиштиришади, чорва моллар, парранда, асалариларни парвариш қилишади.

Илгари Д. Боқижонов пахтачилик бригадасига бошчилик қиларди. Бригадада ишлайдиганларнинг деярли ҳаммаси фермер хўжалигига аъзо бўлиб кирди. Улар ишнинг кўзини билиб, ғайратшижоат билан меҳнат қилишади, жамоа мулки бўлган техникадан кенг фойдаланишади. Ҳозир фермер хўжалиги ҳисобидаги соф фойда 6 миллион сўмга етди.

Чорвачилик

ЎНГЛАНИШ САРИ

Уч-тўрт йил муқаддам йўл қўйилган хатолар хўжалик чорвачилигига сезиларли зиён етказди. Моллар бош сонидан барака кетди, маҳсулдорлик пасайди. Оқибатда 1992 йил режалари аро йўлда қолди. Зарар устига зарар кўрилаверди.

Зудлик билан чора кўрилмаса аҳвол янада ёмонлашиши муқаррар эди. Бунинг учун биринчи навбатда, ферма мутасаддилигига муносиб мутахассис топиш даркор эди. Катта-кичик кенгашиб бош зоотехникликка тажрибали чорвадор Примқул Эрмонқуловни маъқул топишди. Ўша эплайди, дейишди, билимдон, аввалги ишлаган жойларида кўрсаткичлар ёмон бўлмаган.

Касбини севган одам жойтанламайди. Эрмонқулов кўп ўйланмади. Ишонишдими, оқлаш керак. Арнасойдаги 14-ижара ширкатлар бирлашмасида ишлай бошлади. Фермани қабул қилиб олганида тузукроқ кўрсаткич йўқ эди.

Чўлда қорамолчилик билан шуғулланиш мутахассисдан кўп тажриба ва фидойилик талаб этади. Эрмонқулов дастлаб жониворларнинг парвариши билан қизиқди. Емиш етарли бўлса-ю сифати талабга жавоб бермаса, фойдасиз. Қайтанга харажат, исрофгарчилик кўпаяди, холос. Уста молбоқар ва бузоқбоқарлар Очил Қаюмов, Қизилбой Усмонов, Орзиқул Қаюмов, Муҳиддин Усмонов, Равшан Маҳмудов, Мамарасул Турсунбоевлар билан маслаҳатлашди.

Озуқа қанча майда, сифатли тайёрланса тўйимлилиги шунча ортади.

Тадбир тезда натижасини кўрсатди. Бўрдоқиларнинг кунлик семириши 700 граммга, бузоқларники эса 300—350 граммга кўтарилди. Говмишлар маҳсулдорлиги ўн килограммга етди.

Примқул ака ишга келганига энди бир йил бўлди. Фермадаги аҳволни ўнглади. Ҳозир у ерда 821 бош қорамол бор. Шундан 270 таси сигир. Ширкатлар бирлашмасида бугунги кунда моллар бош сони режаси 114 фоизга, сигирлар эса 105 фоизга чиқди. Саккиз ойда ҳар юз бош сигирдан 68 тадан бузоқ олинди. Бултургига нисбатан 22 таданга кўп. «Октябрь ойи охиригача бу борадаги топшириқни уддалаймиз», дейди бош зоотехник.

Сўз бошида 1992 йилда давлатга гўшт ва сут сотиш аро йўлда қолди, деган эдик. Амалдаги йилнинг саккиз ойида қабул пунктларига 407 тонна маҳсулот топширилди. Тўққиз ойда тайёрланган гўшт кўзланганидан зиёда бўлди. Гўштга топширилган сўқимнинг ўртача тирик вазни 400—450 килограммга етказилди. Чорвадор ойлиги ҳам шунга яраша. Сигирсоғарнинг ўртача маоши 35—40 минг сўм. Қимматой Турсунбоева, Норбуви Холжигитова, Марзия Яхшибоева сингари илғорлар ойига эллик минггача олишаяпти.

— Тармоқни сердаромад соҳага айлантириш мумкин, — дейди бош зоотехник. — Фақат мулкчиликнинг янги шаклига ўтилаётганда чорвадорга ҳамма имкониятни яратиш лозим. Ҳатто ферма жамоасининг ўз ери бўлиши керак. Унинг қанча гектарида қанақа озуқа экинни ўстиришни ўзи билади. Ҳосилдорликни оширишга интилади. Биримга икки қўшилсин, дейди. Шу ўринда мушоҳада учун бир мисол: олти ойда давлатга 5.836 минг сўмлик маҳсулот сотдик. Уни етиштириш эса бизга 6.250 минг сўмга тушди. Кўрдингизми, ярим йилда сутнинг ўзидан хўжалигимиз 312 минг сўм зарар кўрди. Бош сабаб ёнилғи ва техниканинг қимматлашгани. Қолаверса, мавжуд озуқадан унумли фойдалана билмаслигимиз.

Шу даврда 4.107 минг сўмлик гўшт сотдик. Таннархи 4.017 минг сўмга тушди. Яъни, 90 минг сўм фойда кўрдик. Хуллас, ферма олти ойликдан жами 323 минг сўм зарар билан чиқди. Агар ишни тўғри ташкил эта билмаганимизда зиён янада ортарди. Айтмоқчиманки, чорвадор унумли меҳнат қилиши учун унга ҳар томонлама эркинлик яратилиши даркор.

Ҳа, чорва иши жуда нозик. Битта жониворни касаллантирмай, соғлом етилтириш чорвадордан талай куч, билим талаб этади. Битта мол ҳаром ўлса, у ферма иқтисодини қанчалик «ўпириб» кетишини молбоқардан тортиб раҳбаргача яхши билади. Ўтган йили шу давргача 112 бош қорамол мажбурий сўйилган бўлса, бу йил 14 тага камайди. Ҳаром ўлиш олтидан иккитага тушди. Лекин ўша ҳаром ўлган иккитагина молнинг пули ҳозирги ҳисоб китобда қанча эканни бир ўйлаб кўрайлик-да, ахир! Демак, масаланинг ўзимизга боғлиқ томонлари ҳам борлигини унутмайлик. Бунинг устига эт битмай мажбуран сўйилаётганлари-чи?! Уларнинг тирик вазни ҳеч бўлмаганда 300—350 килограммга етказилганда яхшигина даромад қўшиларди.

Чиқимнинг камайгани яхши. Унга йўл қўйилмаса янада яхши. Аслида шунга эришишимиз жоиз. Бу эса кўп жиҳатдан ўзимизга, биринчи навбатда қишловни қандай ўтказишимизга боғлиқ.

— Қишга 1800 тонна дағал хашак, 1154 тонна силос, 400 тонна лавлаги, 280 тонна концентрат озуқа ғамлашимиз керак, — дейди чорвадорлар сардори. — Яқин беш-ўн кунда айтилганларнинг ҳаммаси бўлади. Емиш жамғариш боришини директор ҳар куни назорат қилаяпти. Молхоналар тахт.

Катта йўлга чиқаётганимизда озуқа ортган аравали трактор ферма томон бурилди. Демак, ишнинг кетиши яхши. Энг муҳими уни охири бахайр бўлсин.

К. РИХСИЕВ,
Р. МУҲАМЕДОВ.

Хусусийлаштиришга кенг йўл

ТЎСИҚ ЭМАС, ЙЎРИҚ КЕРАК

Қишлоқ хўжалигида мулкчиликнинг турли кўринишлари тобора кенг қарор топмоқда. Зеро, бозор иқтисоди ишнинг шундай янгича йўналишини тақозо этади. Бу борада Президентимиз И. А. Каримов имзолаган фармонлар ва Вазирлар Маҳкамасининг қатор қарорлари дастурул амалдир.

Иқтисодий ислоҳотга оид давлат дастурлари асосида Олтиариқ туманида ҳам қатор хайрли ишлар қилинмоқда. Айниқса, фермер хўжаликлари сафи ўсиб бораяпти. Ҳозирги кунда 45 та деҳқон-фермер хўжаликлари фаолият юритмоқда. Уларга 755 гектар ер ажратиб берилган. Бу ерлар экинзор, янги боғ ва мевазорлардан иборат бўлиб, чорва озуқаси, мева ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирилмоқда.

Чорвачилик бўйича фермер хўжаликлари сони 14 та бўлиб, уларда 174 бош қорамол, 88 бош қўй, 330 бош товуқ ва 200 бош қундуз боқилмоқда. Йилнинг ўтган даврида бу хўжаликларда 60 тонна сут, 4 тонна гўшт, 3500 дона тухум ишлаб чиқарилди. Гўшт ва тухум арзон нархда аҳолига сотилди.

Туманда фермерлар қўллаб-қувватланмоқда, уларга амалий ёрдам кўрсатилмоқда. Таъмирлаш ва ишлаб чиқариш корхонасида фермер хўжаликларига техника воситаларини сотувчи ва ижарага берувчи бўлим очилди. Мазкур бўлим фермерлардан буюртмалар қабул қилмоқда.

Лекин очиқ айтганда, бу соҳада қатор муаммолар ҳам бор. Асосий муаммо шундаки, фермер ўз хўжалигида етиштирган сутни жамоа хўжалигига тўғридан-тўғри сота олмайди. Чунки фермер ва жамоа хўжалигида етиштирилган сутнинг сифати, ёғлилик даражаси кескин фарқ қилади. Шу боис фермерлар ўзлари етиштирган сутни қабул пунктига олиб боришга мажбур бўлмоқдалар, беҳуда вақт сарфламоқдалар.

Фермер хўжаликларига ер ажратиб беришдаги муаммолар ҳам бартараф этилганича йўқ. Берилаётган ерлар жамоа хўжаликларининг экин экиш режасидан чиқарилмаяпти. Натижада жамоа хўжаликлари етиштирилган қишлоқ хўжалик маҳсулотларини фермер-деҳқон хўжаликларидан шартнома асосида сотиб олишга мажбур бўлмоқдалар.

Хусусийлаштириш, мулкчиликка ўтиш хўжаликлар иқтисодиётига бевосита боғлиқдир. Ҳозир зарар кўраётган ва паст рентабелли давлат хўжаликлари жамоа хўжаликларига айлантирилмоқда. Яқинда «Пахтакор» ва «Полосон» давлат хўжаликлари жамоа хўжалигига айлантирилди. Натижада бошқарувда ўринлар қисқарди. Давлат ҳисобидан маблағ бериш тўхтатилди. Бироқ иккала хўжаликнинг давлатдан олган 58 миллион сўмдан ошиқроқ қарзини тўлаш муддати ҳозиргача ҳал бўлмай турибди.

«Қизилтепа» жамоа хўжалигидаги ферма хусусийлаштирилди. Фермадаги барча воситалар хусусий ширкатга топширилди. Бироқ хўжалик бош иқтисодчиси К. Турсунов, бош ҳисобчиси А. Охунжоновларнинг айби билан ширкат ҳисоб-китоби жамоа хўжалиги жорий ҳисоби орқали юритилмоқда.

Хўжаликларда фақат ички хўжалик ижарасигина мавжуд,холос. Ижарачилар билан шартномалар тузилган. Лекин иш ҳақларининг бир неча бор ўзгариши, ёқилғи ва турли ўғитларнинг шартномавий баҳоларга ўтиши муносабати билан маҳсулотлар топширишнинг ички баҳоси мувофиқлаштирилмаётир.

Тўғри, янгилик бирданига амалга ошиб қолмайди. Аввало амалий ишлар, тажрибаларга суянилади. Асосий мақсад инсон — маҳсулот етиштирувчининг ҳар томонлама мустақиллигини таъминлашдан иборатдир. Маҳсулот етиштирган деҳқон дунё бозорига чиқиши, ўзи баҳо қўйиб сотиши зарур. Хусусийлаштириш, мулкчилик йўлида ҳеч қандай тўсиқ бўлмаслиги, аксинча ёрдам берилишини янгиланаётган тузумимиз талаб этмоқда.

М. МИРЗАЕВ,
Давлат назорати Олтиариқ тумани қўмитаси назоратчиси.

М. ЖЎРАБОЕВ,
журналист.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

ТАҚЧИЛЛИК БАРҲАМ ТОПДИ

● Андижон вилоятининг балиқчи туманидаги савдо тармоқларига ва мактабгача тарбия муассасаларига тақчил маҳсулот — қуйилтирилган сут келтирила бошланди. Олимбек қишлоғида шундай маҳсулот тайёрлаш ўзлаштирилди.

Бу ерда туман матлубот жамияти ходимлари ёрдамида цех қурилиб, машина-ускуналар ўрнатилди. Металл идиш ўрнига янги маҳсулот шиша идишларда савдога чиқарилмоқда. Қуйилтирилган сут республика Президентининг фармонига биноан фермада етиштирилган сутнинг хўжалик ихтиёрида қолдирилаётган қисмидан ишлаб чиқарилмоқда.

ҲАШАР УСУЛИ БИЛАН

● Жамоатчилик даъватига биноан Китоб тумани марказида беш минг ўринли ўйингоҳ қурилишида ёшу қари иштирок этди.

Шаҳарликлар шанба ва якшанба кунлари қурилиш майдонига келиб, турли ишларни бажардилар: ер текисладилар, бетон қордилар, арматураларни тахладилар... октябрь ойининг охирларида янги ўйингоҳда туманнинг янги тузилган футбол командаси биринчи ўйинни ўтказади.

Мустақилликнинг икки йиллиги арафасида эса Китобда ҳашар йўли билан қурилган маданият ва истироҳат боғини очиш маросими бўлди.

КИМЁГАРЛАР МАҲСУЛОТИ

● «Бозор иқтисодиёти шароитида тор доирадаги ихтисослашиш билан чекланиб қолмаслик керак». Наманганлик химиклар шундай хулосага келдилар ва ҳозир тақчил бўлиб қолган маҳсулотлардан бири — мих ишлаб чиқаришни ўзлаштирдилар.

Улар химия корхоналари учун хос бўлмаган янги дастгоҳларни сотиб олиб, 60 миллиметрдан 150 миллиметргача катталикдаги мих ишлаб чиқаришни йўлга қўйишди. Наманган химия заводининг бу «ёрдамчи хўжалиги» йил охиригача юз тоннадан кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқаради. Келгусида эса мих ишлаб чиқариш икки баравар кўпайтирилади.

БОЖХОНА В...

БОЗОР

Наманган вилояти бозорларида сабзавот ва меваларнинг мўллиги авваламбор деҳқонлар меҳнатининг самарасидир. Лекин бунга божхона хизмати ходимлари ҳам бевосита ҳисса қўшишмоқда.

Намангандаги божхоналар ходимлари йил бошидан бери турли маҳсулот — моддий бойликларни вилоятдан ташқарига олиб чиқиб кетишга бўлган мингдан ортиқ уринишнинг олдини олдилар. Ушлаб қолинган ва қайтарилган моллар 190 миллион сўмликдан ортиқдир. Шундан 40 миллион сўмликка яқини — мева-сабзавот маҳсулотлари, умуман олганда, божхона хизмати вилоят чегараларида 760 тонна сабзавот ва мевани ушлаб қолди ва бу маҳсулотлар аҳолига сотилди.

Наманган шаҳридаги «Лидер» кооперативининг ходими И. Эшонбоев тегишли руҳсатномасиз 14 тонна пиёзни Қарағандага олиб кетишга уринган. Пиёз ортилган «КаМАЗ» Чортоқ туманининг назорат қилинаётган жойларидан бирида тўхтатилди. Пиёз эгаси фойда қилиш ўрнига олиб кетаётган юки мусодара қилиниб, бирданига бир миллион 400 минг сўмидан айрилди, бунинг устига 50 минг сўм жарима тўлашга ҳам мажбур бўлди.

Андижон вилоятининг Пахтаобод туманида яшовчи Х. Дадақўзиев ҳам божхона назоратчилари кўзини шамғалат қилолмай, қўлга тушиб қолганини анча вақтгача эслаб юрса керак. У 10 тонна пиёз ва 2,5 тоннадан ортиқ олхўрини ноқонуний йўл билан Олтой ўлкасига олиб чиқиб кетишга уринган. Бу «билимдонлиги» унга миллион сўмдан ортиқча тушди.

Янгиқўрғон туманидаги «Мурод» кичик корхонаси ҳайдовчиси С. Умматалиев «КаМАЗ»ига руҳсатномаси бўлган помидор ортган экан. Аммо «ишбилармон» помидорлар тагига 3,5 минг банкадан зиёд винони жойлаган. Божхона хизмати яширинча олиб кетилаётган молни мусодара қилди. «Ишбилармон» 3,5 миллион сўмидан маҳрум бўлди.

Божхона хизмати, шунингдек, Россияда пул ислоҳоти бошланганидан кейин 1961—1992 йилларда чиқарилган пулларни ноқонуний йўл билан ташқарига олиб кетмоқчи бўлган фуқаролардан 67 миллион сўм пулни мусодара қилди.

Н. ХЎЖАЕВА,
ЎзА мухбири.

ҚАРДОШ МАМЛАКАТЛАРДА

АҲМАД ЯССАВИЙ ДОРИЛФУНУНИ

● Онадўлу агентлигининг хабар беришича, Қозоғистон билан Туркия ўртасида имзоланган шартномага мувофиқ Туркистон шаҳрида халқаро Хўжа Аҳмад Яссавий дорилфунуни барпо этилади. Шартнома иккала мамлакат вазирлар ҳайъати томонидан тасдиқланди.

Дорилфунуннинг янги биноси қурилишини келгуси йилнинг март-июнь ойларида бошлаш кўзда тутилган. Шартномага асосан у Туркия қурилиш ширкатлари томонидан бунёд этилади. Туркия ва Қозоғистон ҳукуматлари дорилфунуннинг халқаро талабларга жавоб берадиган даражада бўлишини таъминлайдилар. Олий ўқув юртининг барча техникавий жиҳозларини Туркия етказиб беради.

ТУРКМАН— ТУРК БАНКИ

● Туркманистоннинг агросаноат банки Туркиянинг Зироат банки билан ҳамкорликда Туркман-Турк тижорат банкини очди. Бир миллион доллар сармояга эга бўлган янги банк Ашгабатда фаолият бошлади. У энг замонавий жиҳозлар билан таъминланган бўлиб, Туркманистондаги биринчи халқаро банкдир.

Янги банк туркиялик ва туркманистонлик ишбилармонларни кенг ҳамкорликка даъват этмоқда.

«ҚАДИМГИ ТУРК ПОЙТАХТЛАРИ» ФИЛЬМИ

● Туркиялик таниқли тадқиқотчи ва шоир Явуз Булон Бокилар Онадўлуда «Қадимги турк пойтахтлари» деб номланган ҳужжатли фильмни суратга олмоқда. Бокилар Онадўлу агентлиги мухбири билан суҳбатда ўн бўлимдан иборат фильм Туркия радио-телевидениеси буюртмаси билан тайёрланаётганини айтди. «Энг аввало, — деди у, — салжуқийларнинг пойтахтлари бўлган Изник, Қўнё шаҳарларини, кейин усмонлиларнинг пойтахтлари — Сўғут, Бурса, Адирна ва Истанбул шаҳарларини суратга оламиз. Шундан кейин Туркия ҳудудидан чиқиб, Боку, Ашгабат, Бишкек, Самарқанд ва Алматида қадимий меъморий обидаларни ва замонавий иншоотларни тасмага туширамиз».

Фильм шу йилнинг охирида телевизор орқали намойиш этилади.

(ЎзА).

Сўз—мўл ҳосил усталарига

УСТОЗЛАР ЙЎЛИДАН

43 йилдирки, ер билан тиллашиб келаман. Далада иш бошлаганимда 13—14 ёшлардаги ўсмир эдим. Ота-онамдан эрта ажраб, ҳаётнинг кўп заҳматларини бошдан кечирдим. Мен туғилиб ўсган «Боғ» маҳалласи хўжаликнинг боғдорчилик бригадасига туташ эди. Катта энамнинг қўлида тарбия топиб, ҳам ўқиб, ҳам ишлашимга тўғри келди. Меҳнат фидойиси, тажрибали боғбон Мамажон ака Эгамовнинг этагидан тутиб, иш ўргандим, ҳисобчилик қилдим. Шу тариқа уч йил боғдорчиликда тажриба орттирдим.

Кўп ўтмай пахтачилик бригадасига ўтиб ишлай бошладим. Бу соҳада Ғайбуллажон Юнусов менга устозлик қилди. Деҳқон нони фақат заҳматлар эвазига покдомон дастурхонга тушишини ана шу табаррук инсондан, унинг кундалик сабоқларидан ҳис этдим ва кўп нарса ўргандим. Дарвоқе, устозлар ҳаёти — катта дорилфунун, республикамизда, шу жумладан, бизнинг вилоят ва туманимизда ҳам деҳқончиликда ўзига хос мактаб яратган уста пахтакорлар кўпчиликни ташкил этади.

Одатда, ҳар бир йилнинг қувончу ташвиши, пешқадам ва қолоқлари бўлади. Айниқса кузда — ғалвир сувдан кўтарилганда кўпчилик олдида юзингиз шувит бўлиб қолмаслиги керак. Хўжалигимизнинг ўша пайтлардаги 8-бригадасида аҳвол ёмон эди. Пахта тайёрлаш режаси йиллаб бажарилмас, ҳосилдорлик 18—18,5 центнердан ошмас эди. Кўпчилик бўлиб қолоқлик сабаблари ҳақида фикрлашдик. Ишнинг кўзини биладиган деҳқонлар шу бригадани бошқаришни менга таклиф қилишди. Енг шимариб ишга киришдик. Қиш — бекорчилик эмас, деган қатъий қарорга келдик. Камида минг тонна гўнг тўпладик. Бригада четидаги энг кам ҳосилли 30 гектар ерга етарли гўнг солиб, уни тўйинтирдик. Бошқа майдонларимизни ҳам эсдан чиқариб қўймадик. Хуллас, бригадир бўлиб иш бошлаганимнинг биринчи йили ҳар гектар ердан 31,5 центнердан ҳосил кўтариб, на фақат туманда, балки вилоятда биринчилардан бўлиб маррани эгалладик. Мана, шунга ҳам роппа-роса 25 йил бўлди. Бу орада нене қувончли ва ташвишли кунларни бошимдан кечирмадим дейсиз?! Бугунги кунда ўн нафар фарзандимиз оиламизга эш бўлиб меҳнат қилмоқда ва тарбия топмоқда. Бир-биридан ширин 20 дан ортиқ неварамиз бор.

Сўнгги йилларда бригадада ҳосилдорлик 43 центнерга етди. Худога шукр, астойдил тер тўкиб, сира кам бўлмадим. Меҳнатларим муносиб тақдирланди, эл-юрт ҳурматини қозондим.

Бундан 5 йил муқаддам 3-бригадага етакчилик қилишни сўрашди. Яна йўқ демадим. Ишни пайкаллар ҳолатини ўрганишдан бошладим. Айниқса сув таъминоти масаласи оғир эди. Тезда бу муаммони ҳал қилдик. Далаларимизга хўжаликнинг юқори қисмидан ариқ очиб, сув келтирдик. 2 та насос ўрнатдик. Дастлабки йилиёқ ҳосилдорлик 13 центнерга тўғри келди. 1990 йилга келиб эса энг юқори натижага эришдик: ҳар гектар ердан 48,5 центнердан хирмон кўтардик.

Бу йил 83 гектар майдонга чигит қадаб, маррани ҳар гектар ердан 36,5 ўрнига 40 центнердан қилиб белгиладик. Табиат қийинчиликлари ҳақида гапирмаса ҳам бўлади. Бу — ҳаммага маълум.

Барча майдонларимизни 87 нафар пудратчига бўлиб берганмиз. Мурувватхон Мирзаева, Ойшахон Сиддиқова ва бошқалар тасаррруфидаги пайкалларда мўл ҳосил тўпланди. Ҳосилдорлик 40 центнердан кам бўлмайди.

Бригадамизда меҳнат фахрийлари — тажрибали механизатор ва сувчилар ўрнини сўнгги 3—4 йил ичида ёшлар эгаллади. Эндиликда Ҳабибулло Гулматов, Содиқбой Ҳусанов, Ҳамиджон Йўлдошев, Икромжон Ботиров, Салоҳиддин Эгамов каби серғайрат йигитларимиз пахта усталари анъанасини давом эттиришмоқда. Улар бор экан, юкимиз ерда қолмайди.

Шогирдларим кўплигидан фахрланаман. Фарзандларимдан Одилжон ва Комилжонлар ҳам пахтакор. Нишонбой Солиев, Собитхон Солиев, Алишер Қаюмов, Рислихон Турдиева сингари бир қанча шогирдларим айни вақтда деҳқончиликда ўзига хос тажриба тўплашиб, эл ҳурматини қозониб келишаяпти. Улар етакчилик қилаётган бригадаларда тез-тез бўлиб тураман. Ютуқларидан қувонаман, камчиликлари бўлса — тузатишга ёрдам бераман. Туман ҳокими Асқаржон Ҳожимирзаев, жамоа хўжалигимиз бошқарувининг раиси Собиржон Иброҳимовлар ҳам ҳар бир ишимизда бизга маслакдош.

Шуни айтиш кераккки, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «1993 йилги пахта ҳосилини йиғиб-териб олишга тайёргарликни туғаллаш ва уни уюшқоқлик билан ўтказиш тадбирлари тўғрисида»ги қарори пахтакорларимизнинг саъй-ҳаракатини, ташаббус ва ғайрат-шижоатини ошириб юборди. Айни вақтдаги бу қарорнинг даъваткор қудрати беқиёс. Биз ҳам қут-барака мавсумига пухта тайёргарлик кўриб қўйгандик. Хирмон жойлар, тош-тарозу ва теримчиларимизга бериладиган этаклар тайёрлаб қўйилди. Бригадамиз бўйича ялпи теримга 25 сентябрдан киришилди.

Пешона теримиз билан етиштирилган мўл ҳосил — пахтамиз йиғиб-териб олингунча сафарбарликни бир зум бўлса-да бўшатмаймиз.

Обиджон СИДДИҚОВ,
Уйчи туманидаги «Зарбдор» жамоа хўжалиги бригада бошлиғи.

АМИР ТЕМУР ЖАМҒАРМАСИ

Истиқлолимиз икки йиллиги кунида мамлакатимиз пойтахти Тошкентда Амир Темур ҳайкали очилгани республикамизда улуғ соҳибқироннинг хотирасини абадийлаштиришда улкан қадам бўлди. 1996 йилда Амир Темур таваллудига 660 йил тўлади. Буюк бобомиз туғилган юртда шу санага тайёргарлик ҳозирдаёқ бошланиб кетди. Қашқадарё вилояти ҳокимлиги Амир Темур номида жамғарма тузиш ҳақида қарор қабул қилди. Жамғарма Шаҳрисабз ва вилоятнинг бошқа жойларида Темур замонасида қурилган тарихий ёдгорликларни таъмирлаш каби хайрли ишларга кўмаклашади. Ўзбекистон ташқи иқтисодий фаолият миллий банкининг вилоят бўлимида жамғарманинг махсус жорий ва валюта ҳисоби очилади.

А. ТАЙПАТОВ,
ЎзА мухбири.

КЎЛДАГИ ХАЗИНА

Идорага яқинлашишганда директор ҳайдовчига машинани ҳавза томон буришга ишора қилди. Тонг энди ёришиб келмоқда эди. Балиқ тутилаётган жойга етишганда у машинадан тушди. Кузнинг эрталабки изғирини ҳали тарқалмаганди. Аммо иш қизғин: балиқчиларнинг қўли қўлига тегмайди. Узун резина этик кийиб сувга тушганларнинг бир гуруҳи тўрга илинган жониворларни саралар, иккинчиси замбилга солиб махсус машинага ортарди.

Раҳбар катта-кичик билан омонлашиб, «ҳорма, бор бўл» қилгач, бош балиқчи Одил Қобиловдан дастлабки натижаларни сўради. Жавобдан кўнгли тўлди. Сўнг кун давомида қилинадиган ишлар хусусида кенгашиб олишди. Бош балиқчи яна шериклари ёнига қайтди. Директор эса нариги ҳавзада жониворларни озиқлантираётганлар томон йўл олди. Балиқчиларнинг шавқли меҳнатидан унинг руҳи кўтарилди. Ўзи ҳам шу соҳа вакили эканидан кўнглида яна бир бор фахр ҳисси туйди. Хаёлга толди. Қайси вазифада ишламасин, шу соҳани ривожлантириш йўлларини қидиради. Бундай ўйлаб кўрса, Қуйи Чирчиқдаги «Балиқчи» бирлашмаси бош директорининг ўринбосари этиб тайинланганига ҳам қарийб йигирма йил бўлибди. Раҳбарлик фаолияти шундан бошланган. Серғайрат мутахассис сифатида тез орада кўпга танилди. Мутасаддилар кейинчалик уни бош директорликка муносиб кўришди. Ишонч оқланди, бирлашма илғорлар қаторига чиқиб олди, маҳсулот етиштириш кўпайди. Ҳавзалар кенгайди, қайта ишлаш цехлари ишга туширилди. Режалар ҳар йили ошириб уддаланди.

Кейин у Ўзбекистон балиқ етиштириш ва қайта ишлаш саноати концернига (аввалги республика давлат балиқчилик бирлашмаси) раис этиб сайланди. Ўшанда муаммолар кўпайган давр эди. Иккинчидан, соҳани ривожлантириш учун бажарилиши лозим бўлган талай вазифалар турарди. Ўткир ака аввало нималарга эътибор бериш лозимлигини ўрганди. Кўрсаткичларни чуқур таҳлил қилди. Қараса ҳар йил охирида 4 минг тонна балиқ республикадан ташқарида сотилар экан. Сабаби, концерн. режани бажариши керак. Режа бажарилларди-ю, янги йилнинг дастлабки ойларида магазин пештахталарида луқмаи ҳалол кўринмасди. 1988 йил ниҳоясида раиснинг ташаббуси билан маҳсулот четга чиқарилмади. Сотиш муддати узайтирилди. Натижада январь, февраль, март ойларида ҳам эл дастурхонидан кўл неъмати узилмайдиган бўлди.

— Балиқчиликни ривожлантириш жуда қулай, — дейди Ўткир Қаюмович. — Бу имкониятлардан оқилона фойдаланиш ўлкамизда балиқ етиштиришни кўпайтиришга замин яратди. Жониворларнинг бир неча тури ҳозир бир қанча табиий сув ҳавзаларида парваришланаяпти. Шунинг ҳисобига йилига 4—5 фоиз ўсишга эришилмоқда.

Олдинлари оралиғи 50—60 километр узоқликдаги икки -уч хўжалик битта идорага қарарди. Раҳбар эса улардан вақтида хабар олишга улгурмас, назорат бўш эди. Шу боис четдагисида

Иккинчи масалани ҳам тезда ҳал этиш жуда муҳим эди. Илгари жумҳуриятнинг барча хўжаликларига балиқ чавоқчалари Янгийўлдаги уруғчилик корхонасидан жўнатиларди. Баъзан Қорақалпоғистонга уруғлик поездда етиб боргунча бирорта тириги қолмасди. Ўткир Қаюмович бош бўлиб ҳамма жойда чавоқча етиштирадиган ҳавза ва тажрибахоналар ташкил эттирди. Ортгани кўл ва сув омборларига ташланади.

Ижара пудратига ўтилиши соҳада кутилган натижа берди. 1992 йили Андижонда эришилган кўрсаткич айниқса юқори бўлди. Тўрт киши балиқ боқишдан қўриқлашгача — ҳамма юмушни ўзи бажарди. Йил охирида ойликдан ташқари улар бир миллион сўмдан зиёд фойда кўришди. Андижон, Бухоро, Хоразм, Қашқадарё, Наманган вилоятлари хўжаликларида оби ҳаёт таъминоти чатоқ эди. Бухоро балиқ комбинати учун 2 та канал қурилди. Бошқа жойларда ҳам сув масаласи ҳал этилди. Балиқ етиштиришни икки ҳисса ошириш имконияти яратилди.

— Сув омборлари ва ГРЭСларда балиқчиликни талон-торож кўп бўларди, режалар бажарилмасди. Ў. Шукуров йирик хўжаликлардан мустақил жамоалар ташкил этди. Масъулият кучайди, топшириқлар ортиғи билан уддалана бошланди. Сирдарё, Қашқадарё, Тошкент, Наманган вилоятлари хўжаликларида музхона, ярим тайёр маҳсулот ишлаб чиқарадиган ва балиқ дудлайдиган цехлар қурилди. Навоийда кунига 2 тонна дудланган балиқ тайёрлайдиган завод ишга туширилди.

Бу ерда энг катта муаммо республика аҳолисини балиқ таомлари ва консервалари билан етарли таъминлашдир. Маълумки, собиқ Иттифоқ даврида Мўйноқ консерва заводига хом маҳсулотнинг маълум қисми Россия ва бошқа жойлардан келтириларди. Иттифоқ тарқагач, бошқа жойлардан маҳсулот юбориш тўхтади. 1,5 минг киши ишлайдиган, йилига 17 миллион дона шартли банка консерва чиқарадиган Марказий Осиёда ягона корхонанинг қувватини сақлаб қолиш тезкор чоралар кўришни талаб этарди. Унинг устига ҳозир четдан балиқ консерваси келтириш жуда камайган. Шуларни ҳисобга олиб концерн раҳбарлари республикадаги мавжуд хўжаликларнинг ўзидан маҳсулот билан таъминлашни йўлга қўйишди. Айни пайтда ушбу корхонани австриялик мутахассислар таъмирлашаяпти. Янги жиҳозлар келтирилаётир. Насиб этса, яқин орада у ерда ишлаб чиқариш ҳажми янада кенгаяди, консерва тури кўпаяди.

— Концерн қошида илмий-ишлаб чиқариш ва лойиҳалаш бирлашмаси тузилган, — дейди суҳбатдошим. — У янги балиқ турларини ўзлаштириш, жониворларни озиқлантириш меъёри каби вазифалар билан шуғулланади. Шунингдек, бирлашмада соҳа учун зарур ускуна ва жиҳозлар тайёрланади. Яқинда Краснодар ўлкасидан тиляпия балиғи олиб келдик. У иссиқ сувда ўсади. Энг аҳамиятлиси гўшти мазали. Маҳсулдорлиги бизда борларидан икки баравар кўп. Кейин Марказий Осиё давлатлари учун уруғлантиришни тезлаштирадиган корхона ташкил этилди. Илгари катта харажат эвазига Москвадан келтирардик. Яна бир янгилик Янгиер балиқ хўжалигида Германияда ишланган жиҳозлар ўрнатилди. Эндиликда луқмаи ҳалолдан Янгиерда колбаса ва сосиска тайёрланмоқда.

Бу албатта эътиборга лойиқ янгилик. Худо хоҳласа дастурхонимиздан кўл неъматидан пиширилган турли ҳамда сархил таомлар аримайдиган кунлар яқин. Суҳбатдошимнинг таъкидлашича, республикамизда соҳани ривожлантиришга имкониятлар ниҳоятда катта. Балиқ етиштиришда собиқ иттифоқда Ўзбекистон учинчи, маҳсулдорликда биринчи ўринда экан. Масалан, Россияда бир гектар сув ҳавзасидан 11—14 центнер ҳосил олинса, ўлкамизда бу кўрсаткич 25 центнерни ташкил этади. Маълумотлар шуни кўрсатадики, СССР деган давлат тарихга айлангач, бошқа республикаларда соҳа анча орқага кетди. Ўзбекистонда эса ўсишга эришилди. Бу эса аввало ҳукуматимизнинг соҳага тинмай ғамхўрлик кўрсатаётгани бўлса, иккинчидан балиқчиларнинг фидокорона меҳнатидир. Қолаверса, тармоқ давлатдан маблағ олмай, хўжалик ҳисобида иш юритишида.

Тўрт ой бурун тадбиркор раҳбар Ў. Шукуров Янгийўлдаги балиқ чавоқчаларини етиштириш давлат корхонасига директор этиб тайинланди. Мақсад, уруғчилик ишларини талаб даражасига етказиб, маҳсулотни қайта ишлашни йўлга қўйиш.

— Ўткир Қаюмовичнинг режалари катта, ниятлари улуғ, — дейди бош балиқчи Одил Қобилов. — Она балиқлар сонини кўпайтириш, парвариш ва эътиборни кучайтириш, ҳавзаларнинг техник ҳолатини яхшилаш ҳисобига маҳсулдорликни 1,5 баравар ошириш мумкин экан. Бўш хоналарни тартибга солиб, қайта ишлаш цехлари очамиз. Бу юмушлар учун узоқ муддатли 30—40 миллион сўм кредит олмоқчимиз.

Дарҳақиқат, янгийўлликларнинг режалари катта. 1992 йил топшириқлари бажарилмай қолганди. Аҳволни қисқа фурсатда ўнглашди. Жорий йилнинг тўққиз ойлик режаси 160 фоизга уддаланди. Йил охиригача савдо расталарига 100 тонна луқмаи ҳалол етказиб беришмоқчи. Бу 1992 йилга нисбатан икки баравар кўп маҳсулот олинади деганидир. Яна 10 миллион дона чавоқча етиштириб, хўжаликларга тарқатишади. Корхонада инкубация цехи бошлиғи Эдик Ким, участка етакчилари Энвер Ваджапов, Аҳмад Маннопов сингари соҳа жонкуярлари, корхона таянчлари бор экан, кўзланган мақсадга албатта эришилади.

Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

Сирдарё соҳилига жойлашган «Балиқчи» бирлашмаси жамоаси 3,5 минг гектар ердаги ҳавзада балиқ етиштириб, республика аҳолисини мўл-кўл балиқ маҳсулотлари билан таъминлашга ҳаракат қилмоқда.

СУРАТЛАРДА: балиқчилардан Абдуҳоким Абдулазизов, Маҳамат Сайфуддинов ва Озод Сатторовлар; ем тарқатиш пайти; истеъмолчиларга жўнатиладиган балиқлар.

Ҳ. МИРЗАКАРИМОВ олган суратлар.

«ТАСИС» ЛОЙИҲАСИ ИШЛАБ ЧИҚИЛДИ

Оврупа иқтисодий ҳамжамияти вакиллигининг «Тасис» лойиҳасини ишлаб чиқиш бўйича кенг кўламли бир йиллик меҳнати Тошкентда поёнига етди. Республика пойтахтида ўтказиладиган йирик халқаро семинарда шу лойиҳа бўйича қилинган ишлар якунланади. Ўзбекистон ишбилармонлари уюшмаси ушбу семинар ташкилотчиларидан биридир.

Ҳамдўстлик давлатларига техникавий ёрдам кўрсатиш дастури доирасида ишлаб чиқилган бу лойиҳанинг моҳияти нимада? Унинг асосий мақсади Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятида озиқ-овқат маҳсулотларини ишлаб чиқариш, қайта ишлаш ва тақсимлашнинг юқори самарали ва пухта тизимини вужудга келтиришдан иборатдир. Жумладан, лойиҳада сут, пишлоқ бринза ишлаб чиқарадиган заводлар, улгуржи базалар, совуқхоналар, қадоқлаш цехлари барпо этиш кўзда тутилади.

Оврупа иқтисодий ҳамжамияти мутахассислари лойиҳани ишлаб чиқиш чоғида республикадаги истеъмол бозори аҳволини ўрганиш, ҳокимликлар, жамо хўжаликлари ва фермерлар билан яқиндан алоқаларни йўлга қўйиш билан ҳам шуғулландилар.

— Ўзбекистон катта иқтисодий имкониятга эга. Биз ишлаб чиққан лойиҳа пойтахтингиз ва Тошкент вилояти аҳолисини экология жиҳатидан тоза озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашни анча яхшилашга қодирлар, — дейди Оврупа иқтисодий ҳамжамияти вакиллиги «Тасис» лойиҳаси гуруҳининг раҳбари Алесандро Тизо. — Бизнингча, лойиҳа бир неча босқичда амалга оширилиши керак, фикримизга ўзбекистонлик ҳамкасбларимиз ҳам қўшилишди. Бу ишда хусусийлаштириш муҳим аҳамият касб этади. Шу билан бирга, озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кескин кўпайтириш учун иқтисодиётнинг ҳам давлат, ҳам хусусий секторларининг пухта амалий ҳамкорлиги зарур бўлади. Ноябрь ойида лойиҳани амалга оширишга киришамиз. Унда кўзда тутилган мақсадлар учун Оврупа иқтисодий ҳамжамияти миллион экю ажратишга тайёрдир. Шундан 300 минг экю кадрлар тайёрлашга сарфланади.

Юқорида айтилганларга шуни қўшимча қилиш лозимки, тайёрланган лойиҳа фақат Тошкент минтақаси манфаатлари билан чекланиб қолмайди. Уни амалга оширишда Сирдарё ва Фарғона вилоятлари мутахассислари ҳам қатнашадилар.

(ЎзА мухбири).

АРАВАНИНГ ХАРИДОРИ КЎП

Ҳозирги пайтда жамоа ва давлат хўжаликларида ёнилғи нархи ошганлиги анча қийинчилик келтириб чиқараётир. Уйчи туманидаги қишлоқ хўжалиги техникасини таъмирлаш корхонаси жамоаси бундай қийинчиликлар даврида ажойиб ишга қўл урди. Яъни, арзон ва қулай, отга қўшиладиган арава ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

— Биз ота-боболаримиз анъаналарини давом эттиришга қарор қилдик, —дейди корхона таъмирлаш устахонаси муҳандиси М. Шоҳайдаров. — Бугунга қадар 24 та арава тайёрланди. Қизиғи шундаки, дастлаб ишимиз унча юришмаган бўлсада, аммо охири муваффақиятли натижалар юзага келмоқда. Жамоа, давлат хўжаликлари аравани кўплаб харид қилишмоқда. Араваларни тайёрлашда дурадгор Қутбиддин Қамбаров, пайвандловчи Абдумутал Набиевларнинг саъй-ҳаракатларини алоҳида таъкидлаш лозим.

Корхона жамоаси янги йилгача яна юз дона арава ишлаб чиқариш ниятида.

М. ҚОДИРОВ.

СУРАТДА: (чапдан) таъмирлаш устахонаси муҳандиси Маҳмуджон Шоҳайдаров, дурадгор Қутбиддин Қамбаров, пайвандловчи Абдумутал Набиевлар аравани янада такомиллаштириш хусусида маслаҳатлашишяпти.

А. ЮСУФБОЕВ олган сурат.

ТАЛАБ ВА ИМКОНИЯТ

Тошкент вино комбинати ишга туширилганига 125 йил бўлди. Комбинат ишчи-хизматчилари ушбу санани кўнгилдагидек нишонлашмоқда. Бу ҳақда комбинат директори Б. ЛАТИПОВ ўз ҳикоясини шундай бошлади:

— Дарҳақиқат, корхонанинг 125 йиллигини муносиб кутиб олишга астойдил ҳаракат қилаяпмиз. Шу давр мобайнида кўплаб ичимлик турлари яратилди. Уларнинг аксарияти йирик халқаро кўргазмаларда совринли ўринларга сазовор бўлди, олтин медаллар билан мукофотланди. Ўнлаб хорижий давлатларга экспорт қилинди. Айни пайтда комбинатимизда15 хил, ароқ, ўттизга яқин номда вино ишлаб чиқарилмоқда. Яқинда маҳсулотнинг яна беш хили конвейерлардан чиқди.

— Боситхон Ҳамидович, Сиз бошчилик қилаётган жамоа аъзоларини ижтимоий ҳимоялаш юзасидан қандай ишлар амалга оширилаяпти?

— Бу ҳар бир раҳбарнинг биринчи галдаги вазифаси, албатта. Шароити яхши жойда меҳнат унумдорлиги юқори бўлади. Яқинда ишчи-хизматчиларимизнинг ойлиги 2,5 баробар кўтарилган эди. Президентимиз фармонларига биноан яна 1,2 баравар оширилади. Ундан ташқари ҳаммага транспорт ва тушликка ойига қўшимча тўрт минг сўмдан пул тарқатилмоқда. Шунингдек, ишчи ва хизматчиларнинг унумли меҳнат қилишлари ва кўнгилдагидек дам олишлари учун қатор тадбирлар белгиланган.

— Ишлаб чиқариш ҳажмини кенгайтиришда нималар қилинаяпти?

— Корхона цех ва омборлари тўла таъмирдан чиқарилаяпти. Ароқ цехига Италиядан келтирилган янги линиялар ўрнатилди. Спирт цехи кенгайтирилмоқда. Спирт ишлаб чиқариш икки ҳисса кўпаяди. 500 минг декалитр вино сақланадиган омбор лойиҳаси устида иш олиб борилаяпти. Насиб этса, келгуси йилда қурилиши бошланади.

— Илгари спирт асосан четдан келтирилар эди. Кейинчалик айрим сабабларга кўра уни келтиришда узилишларга йўл қўйилди, қийинчиликлар юзага келди. Шуларга барҳам бериш учун чоралар кўрилаяптими? Шундай савол билан мурожаат этишимиз боиси, айтмоқчимизки, бугун бўлмаса, эртага барибир шу масала кўтарилади. Имкониятни ўзимиздан ахтаришга тўғри келади.

— Тўғри айтдингиз. Бу олдимиздаги биринчи ва асосий муаммо ҳисобланади. Уни ҳал этмай,кўзланган натижага эриша олмаймиз. Корхонамизга маҳсулот асосан Россия ва Украинадан келтирилади. Шу ўринда бир гапни айтиб ўтиш жоиз. Биз ароқдан ташқари барча кўрсаткичлар бўйича йилнинг шу давригача белгиланган режаларни ортиғи билан адо этдик. Спирт келтиришдаги узилишлар туфайли ароқ тайёрлаш 73 фоизда қолди. Эҳтиёжни қоплаш мақсадида бартер усулида мол айрибошлаш йўлларини излаяпмиз. Иккинчидан, айтганимдек цехни кенгайтириш келгусида ўзимизни спирт билан тўла таъминлаш имконини беради. Умуман йил охиригача 1 миллион 690 минг декалитр ароқ, 1 миллион 128,5 минг декалитр вино, 450 минг декалитр спирт ишлаб чиқариш режалаштирилган. Вино тайёрлашни 1 миллион 387,5 минг декалитрга етказмоқчимиз. Имкониятлар бор, қувватлар етарли, хом ашёда узилиш бўлмаса бас. Бунга йўл қўймаслик учун тадбиркорлик билан пухта иш тутиш керак. Ўшандагина йиллик топшириқларни муддатидан олдин адо этишга эришамиз. Кейинги икки йил ичида комбинатимизда анча ўзгаришлар юз берди. Ишлаб чиқариш ҳажми кенгайиб бормоқда. Маҳсулотимиз турларини ҳам кўпайтириб, харидоргир қилиб чиқармоқдамиз. Бошқа мамлакатлардан олинаётган маҳсулотларни иложи борича камайтириб, ўзимиз тайёрламоқдамиз. Корхона аҳли барча имкониятлардан унумли фойдаланиб, тармоқларни кенг ривожлантиришга астойдил интилмоқда.

Суҳбатдошлар:

Р. АБДУЛХАЕВ,

Р. ОРИПОВ,

УЙ БЕКАЛАРИ ТИККАН КЎЙЛАКЛАР

● Хоразм вилоятининг Боғот туманидаги «Деҳқонобод» жамоа хўжалигида аёлларнинг миллий кийимларини тикиш йўлга қўйилди.

Кечаги уй бекалари ҳамда қишлоқ мактабини битирган ёшлар вилоят тикувчилик корхоналарида махсус тайёргарликдан ўтгач, хўжаликда кафолатли иш ҳақи олиш ташкил этилган тикувчилик цехида ишлай бошладилар. Шу тариқа икки муҳим муаммо ҳал этилди: қишлоқ дўконларига чиройли кўйлаклар мунтазам келтирилмоқда, кечаги ишсизлар эса унумли меҳнат қилиш имкониятига эга бўлдилар.

Хоразм вилоятида кичик корхоналар барпо этишга катта эътибор берилмоқда. Ҳозир деярли ҳар бир давлат ва жамоат хўжалигида шундай корхоналар ишлаб турибди.

ДЎСТЛИК КЎПРИГИ

Сирдарёда улкан кўприк бунёд этилмоқда. Маълумки, Ашт — Тожикистоннинг энг чекка туманларидан бири. Бу ерга поезд йўли қурилмагани учун юк асосан Конибодом шаҳрига ёки мамлакатимизнинг Бешариқ, Поп туманларига туширилиб, сўнгра олиб кетиларди. Икки республика қурувчилари тиклаётган дўстлик иншооти фойдаланишга топширилгач, водийдан нафақат Тожикистонга, балки Қирғизистоннинг Ўш шаҳри бўйлаб Хитойга олиб борувчи халқаро автотранспорт йўли шу кўприк орқали ўтади.

Бугина эмас, узунлиги 210 метр, эни 15 метрли кўприкда ҳаракат бошлангандан кейин Тошкентдан Фарғона водийсига қатнайдиган машиналарнинг Бекобод ва Ленинобод орқали айланиб ўтишига ҳожат қолмайди.

(ЎзА).

Маънавиятимиз сарчашмаси

ЖАҲОН КЕЗГАН АЛЛОМА

Носир Хисрав 1004 йилда ҳозирги Тожикистоннинг Қабодиён шаҳрида туғилди. Бўлажак шоирнинг ота-онаси илм-фандан йироқ бўлсалар-да, маърифатни, илм-ирфонни қадрловчи, олим ва фозил инсонларга ихлоси баланд кишилар эди. «Ўғлимиз ҳам илмли бўлсин, биз кўрмаган китобларнинг мағзини чақсин» деб, ота-онаси ёш Носирни Қабодиёндаги хусусий мактаблардан бирига ўқишга беради. Ўқиб, яхшигина билим олгач, Носир Марвга боради ва у ердаги мадрасаларда таълим олади. Носир Хисрав фалсафа, мантиқ, илми фиқҳ (ҳуқуқ), математика, тилшунослик, фалакиёт ва бошқа фанларга қизиқади ва шу соҳалардаги турли китобларни, Ал-Хоразмий, Ал-Беруний, Наср Форобий, Абулқосим Фирдавсий, Ибн Сино каби алломаларнинг асарларини мутолаа қилди. Носир Хисравнинг талабалик йиллари қийин кечган. Лекин моддий қийинчиликларга қарамасдан, у доимо ўқишга, илм олишга интилди, кўп вақтини мадраса ва кутубхоналарда ўтказди.

Қунт билан ўқиб-ўрганиб, илмда камол топгач, Носир Хисрав 1030—1045 йиллар давомида Балх ва Марв шаҳарларининг давлат идораларида юқори лавозимларда хизмат қилди. Зукколиги ва ақли ўткирлиги билан ном чиқарган ёш шоирни ўша даврнинг энг обрўли, даромади катта бўлган хизмат— солиқ йиғувчи вазифасига тайинлайдилар. Носир Хисрав бир неча йил Марв шаҳрида солиқ йиғувчи бўлиб ишлайди. Аммо меҳнаткаш халқнинг оғир аҳволи, ҳунарманд ва деҳқонларнинг хонавайронлиги Носир Хисравнинг ўзи эгаллаб турган вазифасидан воз кечишига сабаб бўлди.

Носир Хисрав шоиртабиат инсон эди. Шоирларга хос бўлган ҳақиқатгўйлик, адолатпарварлик, тўғрисўзлик, инсонпарварлик ва мардлик каби фазилатлар унинг қалбига чуқур илдиз отган эди. У бутун вужуди билан ҳақиқатни ҳимоя этишга, халқнинг ҳур фикрларини ёқлаб чиқишга жазм қилганди. Носир Хисрав солиқ йиғувчиликдан воз кечгач, етти йиллик сафарга чиқиб, ўнлаб шаҳар ва қишлоқларда, Нишопур, Исфаҳон, Бағдод, Макка, Қоҳира сингари йирик маданий марказларда бўлди. Бу сафар давомида шоир ва олимнинг энг салмоқли асарлари дунёга келди. Турли шаҳар ва қишлоқларда бўлган Носир Хисрав ўша жойларнинг тарихини, жуғрофиясини, табиати, санъати, халқ оғзаки ижодиёти, илм-фани ва турли халқларнинг турмуш маданиятини ўрганди. Шу соҳаларга доир маълумотлар йиғди, жуда кўп кишилар билан суҳбатда бўлди, қадимий ҳикмат ва қўшиқлар, эртак ва воқеий ҳикояларни ёзиб олди. Ана шу тадқиқотларини жамлаб, саралаб Носир Хисрав ўзининг энг йирик асарларидан бири «Сафарнома»ни ёзди. «Сафарнома» қатор фан соҳалари, жумладан, тарих, жуғрофия, тилшунослик, амалий санъатга катта фойдаси тегадиган ажойиб бир қўлланма китоб бўлиб қолган. Бу асарда тилга олинган баъзи маълумотлар эса ниҳоятда катта қимматга эга. Масалан, Носир Хисрав ёзадики:

«Искандария шаҳрида ғаройиб минора кўрдим. Миноранинг қуббасига қандайдир ойнага ўхшаш нарса ўрнатилган бўлиб, ўзидан кучли нур чиқаради. Рум (Истанбул)дан чиқиб шу томонга сузиб келаётган ҳар қандай кема бу ойна қаршисига келгач, ҳалиги нурда қуйиб кетади». Ёки:

«Тунис шаҳрида «буқаламун» номли заррин мато тўқилар экан. Бу мато куннинг тўрт маҳалида тўрт хил товланади. Бундай матони бошқа ҳеч қайси мамлакат халқи тўқий олмайди». Ёхуд:

«Макка шаҳрининг ҳавоси ҳаддан ташқари иссиқ бўладур. Қиш ойларида ҳам Макка бозорларида бодинжон (помидор), таррак, хурмо кўрдим».

Ушбу маълумотлар бизнинг бу кўҳна Шарқ ҳақидаги тушунчамизни янада тўлдиради, қалбимизни ғурур ва шукуҳ тоғига олиб чиқади. Носир Хисрав ўз кўзи билан кўрган ўша ғаройиб ойна (у — лазер нури бўлса ажаб эмас), куннинг тўрт маҳалида тўрт хил товланувчи мато Шарқ халқларининг иқтидор ва истеъдодининг нақадар баландлигидан, салоҳият бобида нечоғлик беназир эканлигидан далолат беради. Шу пайтгача помидор меваси Америкадан Колумбнинг 1492 йилги саёҳатидан кейингина Европа ва Осиёга кириб келганлигини эътироф этардик. Ваҳоланки, Носир Хисравнинг гувоҳлик беришича, бу мева Арабистонда XI асрдаёқ (Колумб саёҳатидан 350 йил олдин) кенг тарқалган ва унинг Шарқда ўз номи (бодинжон) бўлган.

Носир Хисрав ўз сафари давомида нафақат илм-фан ва шеърият билан шуғулланди, балки ўзидан аввал ўтган ва ўз даврининг йирик файласуфлари, илми ҳикмат даҳоларининг муаззам асарларини қунт билан ўрганди. Сафар чоғида шоир ўзи ҳам ҳикмат (афоризм) соҳасида қалам тебратиб, бу бобда буюк ўтмишдошлари Беруний, Фирдавсий ва замондошлари Маҳмуд Қошғарий, Юсуф Хос Ҳожибларнинг йўлидан борди. Жаҳон кезиб, юрт кўрган, турли-туман кишилар суҳбатида бўлган, фикрлаш ва хулоса чиқариш бобида камолга етган шоир илм-фан, маърифат, одоб-ахлоқ, эзгулик, инсонпарварлик ғоялари билан йўғрилган юзлаб ҳикматлар яратди. Ўз ҳикматларида у кишиларни илм олишга, ёшларни ҳунар ўрганишга чорлади. Унинг кўпгина шеърий асарларида, ҳикмат ва ҳикояларида меҳнаткаш халқнинг оғир меҳнати улуғланган, бой ва амалдорларнинг қатор иллатлари, жамиятга раҳна солиб турган зулм-зўрлик, жаҳолат, талончиликни қаттиқ қоралади. Амалдор ва руҳонийлар шоирни қаттиқ таҳқирлаб, қувғин қилдилар. Амалдорлар шаънига нолойиқ шеър ёзгани учун у бир неча шаҳарларда қамоқ жазосига ҳукм қилинди. Бу жазодан қочиб, Носир Хисрав узоқ йиллар дарбадарликда юрди. Қувғинда эканлигида ҳам шоир баракали ижод қилди, умрининг шомида оғир иқтисодий аҳволи ва соғлиғининг ёмонлигига қарамасдан, у «Саодатнома», «Рўшноинома», «Мусофирларнинг йўл озуқалари», «Мажмуаи ҳикмат» сингари ниҳоятда катта илмий ва адабий қимматга эга бўлган гўзал ва дурдона асарларини ёзди. Носир Хисравдан бизгача фақат биттагина шеърий девон етиб келган. Лекин унинг шеърларида Низомий, Фузулий, Ҳофиз, Саъдий каби шоирларнинг асарларидаги сингари қайноқ муҳаббат, ёр васфи, ҳижрон ва висол тасвирларига кенг ўрин берилмаган. Носир Хисрав дунёвий муҳаббатни куйламасдан, илоҳий севгини, халққа, меҳнаткаш оммага бўлган муҳаббатини тараннум этди.

1073 йили Носир Хисрав даҳрийликда айбланиб, ўлим жазосига ҳукм этилди. Руҳонийлар шоирни Бадахшоннинг муқаддас Хўжаи Аъламдор тоғидан жарга ташлаб ўлдиришни икки жаллодга топширадилар. Тоғга чиқиш пайтида Носир Хисрав иккала жаллодни ҳам устига тош думалатиб ўлдиради, ўзи эса тоғма-тоғ қочиб юриб, Бадахшоннинг тоғли Юмғов қишлоғидаги ғорларнинг биридан паноҳ топади. Буюк маърифатпарвар ва эрксевар шоир умрининг қолган ўн беш йилини ана шу ғорда ўтказиб, 1088 йили 84 ёшида вафот этди.

Хайрулло **НУРИДДИНОВ**.

НОСИР ХИСРАВ ҲИКМАТЛАРИДАН

Доно суҳбатидан сира қочмағил,
Таъсирни ўтказар сенга ҳам у, бил.

* * *

Ақлга илм бирла бергил кўмак,
Ақл— бу илмга харидор, демак.

* * *

Олтин бирла бўлолмас одам ҳушёр,
Олтиндан қиммат жавоҳир—ақл бор.

* * *

Кимки шогирдликка чин дилидан шод,
Бир кун келиб ўзи бўлғуси устод.

* * *

Жаҳолат аҳли бирла қурма суҳбат,
Етар ҳар дам бу ишдан жонга заҳмат.

* * *

Тутгил қариларнинг қалтироқ қўлин,
Қаригач, билурсан кексалик йўлин.

* * *

Ёшлик, телбаликни чиқар бошингдан,
Онанг хизматида бўлгил ёшликдан.

* * *

Дўст топсанг, сақлағил фидо этиб жон,
Дўст этагин қўлдан чиқарма осон.

* * *

Нодонни ҳеч вақт ошно билмағил,
Бош деворга теггач, афсус қилмағил.

* * *

Билгил: хазинадур ота ҳам она,
Бири—жавоҳиру бири дурдона!

* * *

Боиси деҳқондур жаҳон шодлигин,
Боғу бўстон, экинзор ободлигин.

* * *

Ҳамиша халқингга меҳрибон бўлғил,
Яхшиликка тириш ва омон бўлғил.

АНДИША ВА БЕАНДИША

Андишали кишилар виждонли, ҳалол, самимий бўлади. Софдиллик, покизалик, тўғрилик андишалиликнинг асосий белгиларидандир. Бундай инсон қўпол сўзларни ишлатмайди, бировнинг юзидан олмайди, қаттиқ гапириб нафсониятига тегмайди.

Андиша ҳақида гап кетса, ҳамкасб дўстларимиздан Фатхулла ака Каримов ёдимга келаверади. У кишидаги одамгарчилик, камтарлик, мулойимлик, ширинзабону дилкашликлар бир-бири билан шундай чирмашиб кетганки, суҳбатлашсангиз маза қиласиз. Босиқлик, вазминлик, беозорлик Фатхулла Шукуровичга ярашади. Чеҳраларидан доимо меҳр томиб турадиган, ширин сўз, дилкаш инсоннинг суҳбатини тинглаб бир олам қувончларга тўлиб кетаман.

Фатхулла Шукурович олий илмгоҳимизнинг йирик куллиётларининг декани бўлган. Раҳбар бўлгандан кейин қўл остидагиларни қойиши, улардан у бу ишни талаб қилиши табиий. Аммо у кишини бирор кишига товушини баландлатганини кўрмаганмиз. Жиддий вақтларда ҳам уни мулойимлик тарк этмасди. Бунинг учун киши ўта маданиятли, мустаҳкам ирода соҳиби бўлмоғи керак. Асаблар таранглашганда ўзини босиш ҳам катта мардлик саналади. Бу — жасорат, шундай жасоратки, ундан инсон дили ором олади. Кишиларнинг асаб торлари юмшайди.

Иш юзасидан Фатхулла Шукурович билан бирга сафарга чиқишга тўғри келди. Шунда бу инсонда андиша кучли эканлигига минг бора ишонч ҳосил қилдим. Андишанинг жуда кўп қирралари борки, улар инсоннинг мукаммаллигига хизмат қилади. Мана, кўз ўнгингизга келтиринг, бироpта танишингиз сал нарсага аччиқланиб, қўлини пахса қилиб, сизга бақириб-чақирса, сиз ўзингизни боссангиз олам гулистон. Ҳалиги ҳовлиқма «совиган»дан кейин ўзига келиб, сиздан кечирим ҳам сўрайди, мулзам ҳам бўлади. Шунда сиз андишанинг шарофати билан маънавий устунликка эга бўласиз. Унга нисбатан мукаммал инсон эканлигингизни исботлайсиз. У кишига обрў-эътибор олиб келади. Бу бебаҳо хислат одамларга қувонч улашса, аксинча андишасизлик катта-кичик кўнгилсизликларга олиб келади.

Масалан, каттагина ташкилотда раҳбар сайлаш мажлиси кетаяпти. Ана шу жамоа аъзолари Зуфаржонни қўллаб-қувватлашлари аниқ эди. Чунки унинг ишчанлиги, ташкилотчилигини ҳамма биларди. Шунинг учун ҳамкасблари Зуфаржонга ишонч билдириб, унинг номзодини раҳбарликка биринчилар қаторида тавсия этишди. Аммо ёпиқ сайлов якуни бутунлай аксинча натижа берди. Бунга Зуфарнинг андишасизлиги сабаб бўлди. У мажлис давомида тилига эрк бериб «манман»ликка берилиб кетди. «Мен ундай қилдим, бундай қилдим», деб роса ўзини «бозордан олиб, бозорга солди». Унинг мақтанчоқлиги, аниқроғи, юзсизларча андишасизлиги жамоа аъзоларининг ҳафсаласини пир қилди. Зуфарнинг қуюшқондан чиққан такаббурлиги одамларнинг нафратига сабаб бўлди. Ана сизга андишасизликнинг натижаси! Шу ўринда машҳур файласуфлардан Шарль Монтескьенинг ушбу фикрлари жуда ўринлидир: «Баъзи сукут ҳар қандай гапдан ҳам маъноли бўлади».

Дарҳақиқат Зуфар кеккайиб, ҳаммадан ўзини ақлли кўрсатиб ноқулай аҳволга тушиб қолди. Бир кишини менсимаслик мумкиндир, борингки икки кишига нописандлик қиларсан, аммо учинчи кишига андишасизлигинг кетмайди. Зуфарнинг такаббурона қилиғи, уни эл эътиборидан тушириб, обрўсини бир чақа қилди. Ўзини ҳаммадан ақлли санашлик Зуфарни шу куйга солди.

Андишасизлик бошқаларни менсимасликда, назарга илмасликда, иззат нафсига тегишда билинади. Улар ўзларини тўғри сўз, ҳақиқатгўй қилиб кўрсатишади. Иғвою туҳматлар унга қалқон вазифасини ўтайди. Аччиқ тил, сассиқ иборалар унинг асосий воситаси, бетга чопарлик, юзсизлик уларга доимо ҳамроҳ. Бошқаларни камчилик ва нуқсонларини юзига солиш ҳам андишасизликка киради. Лекин бундан ўзгаларнинг хатосини айтиш мумкин эмас, деган хулоса чиқмаслиги керак. Бировларнинг камчилик ва нуқсонларини кўрсатиш йўли беозор, мулойим, кишининг иззат-нафсига тегмайдиган бўлсин. Аммо биз айтмоқчи бўлган бетгачопар, андишасизлардан Худо асрасин.

Бундай андишасизларга антик дунёнинг мутафаккирларидан Демокритнинг сўзлари билан жавоб бермоқчимиз: «Бошқаларнинг камчилигини ипидан игнасигача кўриб, ўзиникига эътибор бермаслик юзсизликдир».

Мустақил Ўзбекистонда андишали инсонлар кўпаяверсин. Ҳар ким бу фазилатга эга бўлса, баркамоллик сари дадил бораверади.

Мусоқул **УСМОНОВ**,
профессор.

Муборак Ҳамидова ва Сайёра Шароповалар Косон марказий кутубхонасига қарашли 33—шохобчасида ишлашади. Кутубхона ҳамиша китобхонлар билан гавжум бўлиб, бу ерда тез-тез адабий кечалар, китобхонлар билан қизиқарли учрашувлар ўтказиб турилади.

СУРАТДА: кутубхона мудираси Муборак Ҳамидова ва кутубхоначи Сайёра Шаропова янги китобларни кўздан кечирмоқда.

Б. ИСМОИЛОВ олган сурат.

МАДАНИЯТ ЯНГИЛИКЛАРИ

Деҳқонобод туман маданият уйи қошида фаолият кўрсатаётган «Тоғ гўзали» ашула ва рақс дастаси «Оқ тоғларинг кўкка етсин» деб номланган янги концерт дастури тайёрлаб миришкорлар ҳузурида намойиш эта бошлади. Тараннум этилаётган дилрабо куй ва қўшиқлар, жозибали рақслар дала меҳнаткашлари томонидан илиқ кутиб олинмоқда. Айниқса Қўйли Сафаров, Дилбар Эрматова, Ширин Норқулова, Рўзимурод Сафаров, Гулжамол Эрматова, Бозор Иброҳимовлар ижро этган қўшиқ ва лапарлар кўпчиликка манзур бўлаётир. Мазкур концерт дастурини ансамблнинг бадиий раҳбари Кенжавой Иброҳимов саҳналаштирган.

* * *

Сайхунобод туман халқ театри ижодий жамоаси Маҳмудхўжа Беҳбудий қаламига мансуб «Падаркуш» асарини саҳнага олиб чиқди. Шариф Раҳимов номли жамоа хўжалиги аъзолари спектаклни катта қизиқиш билан томоша қилдилар. Асарни иқтидорли ёш режиссёр Элмурод Элов саҳналаштирган. Спектаклдаги асосий ролларни турли касб эгалари — ҳаваскор артистлардан Ширингул Ҳосилова, Деҳқон Йўлдошев, Зулайҳо Соҳибова, Гулистон Рўзибоевалар ижро этишди.

Салоҳиддин
СИРОЖИДДИНОВ.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»НИНГ «Ҳожатбарор» ТАРҒИБОТ-ТИЖОРАТ ХИЗМАТИ
МУЛОҚОТ УЧУН ТЕЛ: 33-44-43, 32-54-44, 32-56-34, 32-56-25
БУЮРТМАЛАРИНГИЗ ТЕЗДА АДО ЭТИЛАДИ

ПАХТА ТОЗАЛАШ ЗАВОДЛАРИ, ЖАМОА ВА ДАВЛАТ ХЎЖАЛИКЛАРИ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Turkestan Co.Ltd

Пахта йиғим-терими мавсумида хирмонлар – бунтлар устини ёпишда брезент ва бошқа чодирбоп материалларга талаб-эҳтиёж ғоят ортади. Кўпчилик уларни қидириб, қимматли вақтларини зое кетказадилар. Бизнинг ташкилот шу масалада

Сизларга ёрдам беришга тайёр:

пахта хирмонларини устини ёпиш учун пишиқ-пухта чодирбоп материални, шунингдек мелиорация ишларида қўлланиладиган тўқима қопламани

сотиб олишни таклиф этамиз

Бундан ташқари барча ташкилотлар қуйидаги хом ашёлар ва молларни ҳам харид қилишлари мумкин:
- *9-, 14-, 16-, 18-, 20- атторлик –галантерия гуруҳларига мансуб, барча рангдаги сунъий чармлар;*
- *пойафзал картони;*
- *эркаклар, аёллар, болалар пойафзалларининг юқори қисми – дастаги;*
- *пойафзал чарми;*
- *линолеум.*

Сотиб олинадиган хом ашё ва маҳсулотларга ҳақ тўлаш Тошкентда амалга оширилади.
Харид қилинган моллар бир ой давомида етказиб берилади.
Юқорида таъкидланган хом ашё ва маҳсулотлар линт билан айирбошланиши ҳам мумкин.
Мулоқот учун Тошкентдаги телефонлар: **32-10-53; 33-80-41.**

Жумҳуриятимизда очилажак янги ўқув юрти
ТОШКЕНТ ШАРҚИЁТ ЛИЦЕЙИ да
қабул имтиҳонлари бошланмоқда!
Лицейда ўқув, ётоқхонада яшаш ва кунига тўрт маҳал иссиқ овқат шароитига мослашган бўлиб, ўзбек, араб, турк, инглиз тиллари ўқитилади. Химия, биология, физика, математика фанлари ҳам ўқитилади.
МАНЗИЛИМИЗ: *Тошкент хусусий эркаклар лицейи*
Ҳамза тумани Султонали Машҳадий кўчаси
307—мактаб Автобуслар: 16, 21, 30 Шампан виноси ишлаб чиқариш корхонаси бекати ✆ *Телефон 68-58-26*
Мурожаат муддати: 1993 йил 2 октябргача.
Имтиҳонлар: фақат 8-синфни битирганлар учун – 3 октябр 9[00] да ўтказилади.
Ўқувчилар 2 та расм (3Х4) ва баҳолар табелини олиб келишлари лозим.

КОРХОНА Тошкент шаҳридаги омбордан чет элда ишлаб чиқарилган юксак сифатли автосервис ва ташхисни аниқлаш ускуналарини **СОТАДИ:**
— мувозанатлаш дастгоҳи,
— автосервис учун махсус асбоб,
— ғилдиракларнинг жойлашувини ростловчи кўтаргичсиз стенд,
— шиналарни ўрнатиш ва бўшатиб олиш мосламаси,
— двигатель ишини текшириш мосламаси,
— микропроцессорли автотестер,
— СО, СНни аниқлаш.

Ҳақ тўлаш усули—турлича.
Олдиндан 100 фоиз ҳақ тўлаш шарти билан Тошкентдан буюртмачининг ўзи олиб кетади.
Манзилимиз: 700099, Тошкент шаҳри, Амир Темур кўчаси, 118-уй, 607-хона. Телефонлар: 34-25-81, 34-66-44.

ТАШКИЛОТЛАР ҲАМДА БАРЧА ФУҚАРОЛАР ЭЪТИБОРИГА

ГАЗЕТАМИЗДА СИЗНИНГ РЕКЛАМА, ҚУТЛОВ, ТАБРИКНОМА, ОЛДИ-СОТДИ ХУСУСИДАГИ ЭЪЛОНЛАРИНГИЗ ТЕЗДА БОСИБ ЧИҚАРИЛАДИ.

Манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри. Матбуотчилар кўчаси, 32-уй, 546-хона.

ХАТ ЁЗИНГ, ТАШРИФ БУЮРИНГ, ҚЎНҒИРОҚ ҚИЛИНГ.

Бош муҳаррир Н. ЁҚУБОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Н. ҚАЮМОВ, М. ИСЛОМОВ, М. МИРЗАЕВ, Ҳ. РАҲМАТИЛЛАЕВ, М. ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), С. САЙДАЛИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари), О. ҒОФУРОВ (масъул котиб), Н. ОРИФЖОНОВ, К. РИХСИЕВ, Э. ИБРОҲИМОВ, Р. БОБОМУҲАМЕДОВ.

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, «Ўзплодоовощвинпром» концерни, Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, «Қишлоқ ҳақиқати» журналистлари жамоаси.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР, Муҳаррир ўринбосарлари —33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб—33-09-93, Масъул котиб ўринбосарлари—32-56-25. Деҳқончилик бўлими—32-56-35, 32-54-51, 33-09-93. Қайта ишлаш саноати бўлими—32-56-31. Ижтимоий ҳаёт бўлими — 32-56-34. Чорвачилик бўлими—32-56-22. Мелиорация ва қишлоқ қурилиши бўлими — 32-56-33. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 33-09-93. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-54. Шикоят, хат ва маъмурий органлар бўлими — 32-54-49, 32-54-52. Безатиш бўлими — 32-58-79.

Рўйхатдан ўтиш тартиб № 000096. Буюртма Г-533. 29070 нусхада босилди, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А—2, Босишга топшириш вақти. 21.00. Босишга топширилди — 21.30

Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6.